

LADONJA

VJERSKI INFORMATIVNO KULTURNI LIST
GODINA XXX □ 9 (296) □ RUJAN 2010.

Cijena 8 Kn

PRILOG LADONJE: Pazinski kolegij - klasična gimnazija

Svjedočanstvo: ZLATOMISNIK ANTE ŽUFIĆ

INTERVJU: Patricia Zanketić, dir. TZ Općine Kršan

ŽIVOT VJERE: Stari Pazin

Crkva Sv. Eufemije u Rovinju

Crkva Sv. Eufemije (Fume) u Rovinju gradila se na mjestu ranije od 1725. do 1736. godine. Barokna je trobrodna građevina s tri apside, čiji je zvonik, sagraden 1677. godine prema nacrtima A. Monopole, visok 60 metara i dominira vrhom brežuljka. Na zvoniku je bakreni kip svetice.

Novo pročelje crkve gradilo se od 1861. do 1865.

Od bogatog inventara spomenimo glavni mramorni oltar s kipovima sv. Jurja (njemu je prvotno crkva bila posvećena), sv. Roka i sv. Marka, oltarnu palu s prikazom Isusa u Getsemanskom vrtu i apostolima koji spavaju (16. st.), ulje G. Contarinija „Posljednja večera“, 1574. godine.

Iza oltara s kamenim kipom sv. Fume (15. st.) nalazi se sarkofag s tijelom svetice. Sarkofag većina izvora datira u 6. st. Prema legendi, kameni sarkofag s tijelom prvokršćanske mučenice iz Kalcedona, čudesno je doplovio morem do Rovinja. Taj je prizor naslikan na zidu u crkvi.

RUJAN

S	1	Egidije, Branka	18,23	○
Č	2	Ingrid, Kalista		
P	3	Grgur Veliki, Gordana		
S	4	Rozalija, Iris, Irma		
N	5	23. OB., Majka Terezija, Lovro Just.		
P	6	Evelina, Tamara, Davor		
U	7	Marko Križevčanin, Regina		
S	8	Mala Gospa, Hadrijan	11,31	●
Č	9	Alen, Budimir		
P	10	Ines, Lijepa		
S	11	Prvoslav i Hijacint, F. Bonifacio		
N	12	24. OBIČNA, Ime Marijino		
P	13	Ivan Zlatousti, Zlatko		
U	14	Uzvišenje Sv. Križa		
S	15	Gospa Žalosna	(kv.)	06,51
Č	16	Eufemija, Kornelije		
P	17	Robert Belarmin	(kvatre)	
S	18	Josip Kupertinski	(kvatre)	
N	19	25. OBIČNA, Januarije		
P	20	Dionizije, Andrija Kim		
U	21	Matej apostol i evangelist		
S	22	Mauricije, Svetko		
Č	23	Pio iz Pietrelcine, Lino	10,18	○
P	24	Gospa od Otkupljenja		
S	25	Aurelija, Zlata		
N	26	26. OBIČNA, Kuzma i Damjan		
P	27	Vinko Paulski, Berislav		
U	28	Vjenceslav, Višeslav		
S	29	Mihael, Gabriel i Rafael		
Č	30	Jeronim, Jerko		

Spomendani

8. rujna: Rođenje Blažene Djevice Marije, Mala Gospa. Jedna od dvanaest Marijinih svetkovina. Budući da evangelje ne spominje Marijino rođenje, kršćanska je pobožnost za tu svetkovinu crpila iz legendi - *Baderna, Labin, Rakalj, Zareće, Završje; Sv. Hadrijan – Kožljak*

16. rujna: Sv. Eufemija – *Rovinj*

21. rujna: Sv. Matej – *Slum, Sv. Matej (Cere)*

Crkva sv. Mateja - Cere

26. rujna: Sv. Kuzma i Damjan – *Fažana, Kaštelir, Kršikla*

29. rujna: Sv. Mihovil - Mihael, jedini andeo nazvan arkandeo, vojskovođa nebeske vojske, voditelj blaženih duša u raj – *Borut, Nova Vas nad Mirnom, Pazinski Novaki, Šterna, Zamask, Žminj*

30. rujna: Sv. Jeronim, crkveni naučitelj, rodom iz Stridona, po nekim u Zrenju – *Hum, Kavran, Muntić, Vizinada*

Pokrenuo Antun Hek,
od lipnja do listopada 1972. listić –
prilog obiteljskog časopisa Kana,
samostalno izlazi od Božića 1981.

Osnivač

Biskupski ordinarijat
Porečke i pulske biskupije

Glavni urednik

Željko Mrak

Uredništvo

Blaž Bošnjaković

Ilija Jakovljević

Tomislav Milohanić

Željko Mrak

Luka Pranjić

Adresa uredništva

Jurja Dobrile 1, 52400 Poreč
tel: 052/429-034
fax: 052/429-039

ladonja@biskupija-porecko-pulska.hr

List izlazi 10 puta godišnje,

1. nedjelje u mjesecu

Rukopise i fotografije ne
vraćamo

Grafička priprema

Gabrijel Erman,
Tomislav Erman

Tisak

Josip Turčinović d.o.o., Pazin

Prodavaonice

Josip Turčinović d.o.o., Pazin
Antuna Kalca 2, Pazin
Danteov trg 1, Pula

Nakladnik

Josip Turčinović d.o.o za
nakladničku i grafičku djelatnost

Ziro račun

2380006-1147003243

Devizni račun

ESB: CHR22 70010000-09166144
IBAN: HR7324020061100107336

UDK ISSN

282 : 379.8

ISSN

1330-5018

Naslovница: Hodočašće Gospi
Trsatskoj (arhiva)

Sadržaj

Aktualno: Biskupovo pismo za početak šk. godine	4
Kronika: vijesti iz biskupije i župa	6/9
Intervju: Patricia Zanketić	10/11
Svjedočanstvo: zlatomisnik Ante Žufić	12/13
Život vjere: Stari Pazin	14/15
Crkva u Hrvatskoj: događanja u kolovozu	16
Kolumna: don Luka Pranjić	17
Blaženik sutra: sluga Božji Miroslav Bulešić	18/19
Crkva i društvo: kolumna dr. Marija Sošića	20
Baština: Maša po starinski	21
Feljtoni	22/24
Crkva u svijetu: događanja u kolovozu	24
Savjeti: Dr. Miljenka Crnčić-Orlić, pedijatrica	26
Istarska kronika: događanja u kolovozu	27

Patricia Zanketić, direktorica
TZ Općine Kršan

Riječ urednika

Poštovani čitatelji!

Mjesec kolovoz prošao je u znaku dva velika blagdana Dana pobjede i domovinske zahvalnosti i Dana hrvatskih branitelja, koji se slavi 5. kolovoza, i blagdan Velike Gospe, 15. kolovoza. U misama za domovinu diljem Hrvatske istaknuto je da nam je potrebno više no ikada snaga Božjega Duha kako bi ostali čvrsti i postojani, kako bi sačuvali ono što imamo i što jesmo.

Ovaj veliki državni blagdan prigoda je da se uvijek jasno i nedvosmisleno zauzmem za vrednote koje ovaj narod baštini u svojoj višestoljetnoj i tisućljetnoj povijesti. A to je da vjerom koju baštinimo od svojih predača sačuvamo zdrave obitelji, dostojanstvo i nacionalni identitet. Dan po-

bjede je dan pobjede nad zlom koje nas je zadesilo a koju su izvojevali hrvatski branitelji. Simbol te pobjede bio je i ostao izvješen hrvatski barjak na kninskoj tvrđavi 5. kolovoza 1995. Dogodilo se to, usudio bih se reći, nakon najveće vojne pobjede u hrvatskoj povijesti, veličanstvene Oluje.

Uvjeravaju nas neki da institucije hrvatskog nacionalnog predznaka nisu više potrebne i da su anakrone jer imamo vlastitu državu, te da su bile važne u 19. i 20. stoljeću, ali da su danas izgubile smisao. Upravo suprotno, u prošlim stoljećima naše burne prošlosti izborili smo se za svoje mjesto pod suncem, izgradili smo svoju identitetsku kartu i zaslužili državu, ali ta samodopadnost i samodostatnost bila je pogubna i za mnoge narode koji su imali državu ali su kao narod nestali.

Kao slobodni ljudi i narod koji hrvatsko ime nosi, živimo u svojoj hrvatskoj državi, ali očuvanje samobitnosti i prepoznatljivosti nije dovršena priča. Taj proces traje i trajat će budeći li htjeli kao narod opstat i ostati na ovom prostoru. Svakakvi dušobrižnici i borci za «ljudska prava» uvjeravat će nas da je dovoljno biti «građanin» ali ne i nužno izjašnjavati se Hrvatom. Međutim, povijest nas uči suprotno, jer kad bi bilo drugačije danas ne bi slušali zahtjeve Katalonaca u Španjolskoj, sporove između Flamanaca i Valonaca u Belgiji i dr. za priznavanje i za veću samostalnost kao naroda. A učili su nas da je ta ista Europa visokim standardom riješila svoja nacionalna pitanja.

Novi izazovi i na pragu novih rezultata

Uobičajeno, uoči početka nove školske godine porečki i pulski biskup Ivan Milovan obraća se svojom porukom djeci, njihovim roditeljima i vjeroučiteljima, ukazujući na važnost školovanja, ali u tjesnoj vezi s Učiteljem i Prijateljem mlađih. Tako je učinio i ovoga rujna godine Gospodnje 2010.

Draga djeco i mlađi, poštovani roditelji i vjeroučitelji!

Koliko samo početaka ima u našem životu! Rođenje, školovanje, izbor zvanja, zaposlenje, ulazeњe u brak, svećeništvo, redovništvo... Svake godine mjesec rujan obilježen je – za sve mlade i njihove roditelje, učitelje i odgojitelje – uvijek novim početkom, početkom nove školske godine.

Znamo da će i ova nova školska godina biti nov izazov i napor, ali vjerujemo da neće nedostajati ni trenuci zajedništva i radosti, dobrih rezultata i uspjeha.

Uključite se u vjeronauk i župnu katehezu

Draga djeco i mlađi, uz početak nove školske

godine želim vas potaknuti da upišete katolički vjeronauk u školi i uključite se u župnu katehezu u vašoj župi. Druženje sa stranicama Svetog pisma bit će svaki put novi susret s onim koji je Učitelj i Prijatelj mlađih, koji nam otvara novi pogled na naš život, na naša pitanja i probleme; na Boga, ljude i svijet. Vjeronauk i župna kateheza, svaki na svoj način, pomoći će vam usvajati Isusove stavove. Apostol Pavao piše: «Imajte u sebi iste osjećaje (i misli) kao i Krist Isus.» (Fil 2,5) Imati iste misli i osjećaje... Upravo tako, svi mi vjernici, mlađi i stariji, pozvani smo rasti u vjeri i doseći prag osobne vjere!

Lijepo piše papa Benedikt XVI.: «Ne postoji ništa ljepše nego biti dot-

aknut, zatečen evanđeljem. Ne postoji ništa ljepše nego poznavati njega i priopćavati drugima prijateljstvo s njime.» (Homilija, 24. travnja 2005.)

Budite učitelji i svjedoci vjere

Dragi vjeroučitelji, vama je nadasve upućena ona druga riječ: «Nova vremena traže i prikladne metode evangelizacije (...). Potrebno je iskoristiti te mogućnosti i dati dokaz kreativnosti, u punom skladu s biskupima i svim članovima prezbiterija.» (Ivan Pavao II., Zagreb, 10. rujna 1994.) Učinimo sve da vjerske istine ne budu samo predmet naviještanja polaznicima vjeronauka i kateheze, nego da one postanu i njihova vlastita

Biskup Ivan Milovan

životna istina, životni stav i opredjeljenje. Budimo ne samo učitelji nego i svjedoci onih stvarnosti koje naviještamo.

Hvala na povjerenju

Draga djeco i roditelji, zahvaljujemo vam na povjerenju koje pokazuјete svojim izborom vjeronauka u školi, pohađajući redovno župnu katehezu i sudjelujući u nedjeljnoj liturgiji Crkve. Na taj način najbolje svjedočite svoju želju za rastom u vjeri te da podržavate nastojanja svećenika i vjeroučitelja u ostvarivanju katehetske zadaće povjerene Crkvi.

Neka nam Majka Marija svojim primjerom i zagovorom pomogne slušati i usvajati – pameću, srcem i životom – riječi Isusove koje su «put, istina i život» za sve ljude.

+ Ivan, biskup

rujan 2010.

Križ - znak pobjede nad smrću

Križ je za nas kršćane nerazdvojiv od Onoga koji je na njemu visio za spas svijeta. Zato u svakom, pa i najmanjem križu treba častiti Raspetoga i Uskrsloga Krista.

Svake godine 14. rujna na poseban način slavimo blagdan Uzvišenja sv. Križa, koji se, rekla bih, dovoljno ne slavi, ne zato što ne želimo, već jednostavno što dovoljno ne poznajemo liturgijski kalendar crkvene godine. Blagdan Uzvišenja svetoga Križa potječe iz Jeruzalema gdje je car Konstantin dao izgraditi baziliku Uskrsnuća nad grobom Isusovim i ona je bila posvećena 13. rujna 335. godine. Kršćani Jeruzalema, sutradan nakon godišnjice posvete te bazi-like, tj. 14. rujna, izlagali su tu svetu relikviju te joj se klanjali.

Najsvetija relikvija

Najsvetija relikvija uvijek je bila na meti poganskih vladara, tako su u jednom ratu (614. god.) s istočnorimskim carem Perzijanci uspjeli domoći se dijela relikvija sv. Križa koji se čuvao u Jeruzalemu. Želja kršćanskih vladara bila je vratiti najsvetiju relikviju i to je na čudesan način uspio car Heraklije 628. godine. Legenda kaže da je car Heraklije osobno od Perzijanca donio relikviju u Jeruzalem. Na putu prema Kalvariji zbio se čudesan događaj: cara je sprječila viša sila s neba tako da nije mogao nikako proći kroz vrata koja su vodila prema Golgoti. Tad mu

je savjetovao jeruzalemski biskup Zaharija da odloži sjajno carsko odijelo i da obuče pokorničko kako bi mogao vratiti sv. Križ na njegovo mjesto. Nakon što je obukao pokorničko odijelo i poklonio se svetoj relikviji, uspio se uspeti na Kalvariju s križem.

Križ u životu kršćanina

Rijetko tko od nas ne nosi oko vrta na lančiću križ i time svjedoči svoju

pripadnost Kristu i njegovoj Crkvi. No, ima i onih koji nose križ jer je to u modi. Međutim, često nismo ni svjesni što taj znak znači na prsim. Kad bismo toga bili svjesni, puno bismo više pazili što mislimo, govorimo i činimo.

Prvi su kršćani jako dobro znali cijeniti Križ Isusov, to nam napose svjedoči arhitektura i slikarstvo. Danas malo bolje pogledajmo naš križ (raspelo) na zidu naših

domova i pitajmo se kad smo zadnji put iskazali čast križu (prebrisali prašinu, poljubili ga, molili). Križ je za nas kršćane nerazdvojiv od Onoga koji je na njemu visio za spas svijeta. Zato u svakom i najmanjem križu treba častiti Raspetoga i Uskrsloga Krista. Križ je znak pobjede nad smrću i paklom. Ujedno je i simbol »križnog puta« kojim je obilježen rast do punog razvoja svakog kršćanina i cijele Crkve u hodu kroz povijest čovječanstva prema vječnoj domovini na nebesima.

Bez križa ne bi bilo uskrsnuća

Cijeli naš kršćanski život, od krštenja do smrti, hod je za Kristom Raspetim i Uskrsnim. Bez križa ne bi bilo ni uskrsnuća. Isus nam i danas pomaže nositi naš križ života, kao što je to njemu učinio Šimun Cirenac. Stoga Krist Pobjednik nije nam samo uzor, nego On i danas ostvaruje svoju pobjedu nad silama tame i zla u nama, svojim vjernicima, kad se poklonimo njegovu Križu. Drage volje nositi križ života i to ljubeći Boga i ljudе – to je Kristov put. Na tom nas putu čeka i naše »uzvišenje svetoga Križa«, kada će se svi naši križevi pretvoriti, darom Boga Oca, u vječnu radost, u vječnu slavu.

KRONIKA

DOGAĐAJI IZ BISKUPIJE I ŽUPA

Hodočašće u Krasno

KRŠAN - Nakon blagdana Sv. Jakova vjernici iz župe Sv. Antuna Opata u Kršanu uputili su se na jednodnevno hodočašće Majci Božjoj od Krasna na Velebitu. Ovo se mjesto prvi put spominje 1275. godine, gdje su, prema legendi, pastiri ugledali čudesan cvijet na panju, a u cvjetu sliku Majke Božje. Pastiri su otrgnuli cvijet i prenijeli ga u Krasno polje gdje se nalazila kapelica, ali cvijet im je odjednom nestao. Opet su ga našli na istome panju u šumi povrh sela. Tu je vjerni puk izgradio kapelicu Majci Božjoj u čast.

Svetu misu je predvodio vlč. Ivan Prodan.

Kršanci su u Krasnu posjetili siranu Runolist, a na povratku kućama zaustavili su se u Bakru. (D.B.)

Blagdan Rima u Pazinu

PAZIN – Za blagdan Rima, 2. kolovoza, biskup mons. Ivan Milovan predvodio je svečanu misu u vrtu franjevačkog samostana pred velikim mnoštvom vjernika. Biskup se u propovijedi osvrnuo na značaj hodočasničkih slavlja, te podsjetio da materijalna dobra moraju služiti da činimo dobro, a ne obratno. Spomenuo je i postojjanost Crkve, a upozorivši na zanemarivanje ispovijedi, podsjetio je što su na ovaj blagdan stari Pazinci govorili: „Na uni sveti Rim, dušu da si spokorim“. (L)

Vlč. Atilije Krajcar proslavio zlatnu misu

RAKOTULE – U župi Rakotule ove je godine bilo posebno svečano za blagdan nebeskog zaštitnika Sv. Roka kada je župnik vlč. Atilije Krajcar proslavio pet desetljeća svećeništva. Uz njega su u misnom slavlju koncelebrirali preč. Petar Pahović, vlč. Ivan Macinić, vlč. Ivan Kramar i preč. Ilija Jakovljević. U propovijedi je preč. Jakovljević govorio o svećeničkom poslanju u Crkvi te napose istaknuo revno i marljivo služenje vlč. Atilija Krajcara, rekavši da “bez svećenika i njegove prisutnosti nema euharistije, a bez euharistije nema Krista“.

Ivan Macinić, Ilija Jakovljević, Petar Pahović, Atilije Krajcar i Ivan Kramar

Osvrnuo se i na uzničke dane zlatomisnika kada je u montiranom procesu komunističkog režima vlč. Krajcar osuđen na tri godine zatvora, samo zato što je želio postati katolički svećenik. Još su dva istarska zlatomisnika nevinim čamili u zatvorima - vlč. Ante Žufić i vlč. Dragan Domšić. U zatvoru se tražilo da se Krajcar odrekne Boga i Crkve. Međutim, on se nije dao pokolebatи, ostao je uspravan i čvrst. Propovjednik je istaknuo da su se slavljeniku ispunile dvije od tri velike želje - postao je svećenik, a svoj zlatni jubilej slavi u lijepoj, dragoj i slobodnoj zemlji Hrvatskoj. Treća mu je želja da kardinal Alojzije Stepinac i vlč. Miroslav Bulešić budu proglašeni blaženim. To se ispunilo s kardinalom Stepincom, a sada iščekuje proglašenje blaženim Miroslava Bulešića.

Preč. Jakovljević zahvalio se vlč. Krajcaru što je do kraja ostao ustrajan u življenju domoljublja, rodoljublja, i što je ostao jednostavan i skroman svećenik.

Čestitke su na kraju mise zlatomisniku uputili preč. Petar Pahović i Vera Pahović.

Slavljenik je svima zahvalio i poželio da nikad ne zaboravimo voljeti svoju domovinu, narod i da Boga poštujemo i ljubimo u svakom čovjeku. (L)

Ukratko

POREČ – Regija Veneto svake godine raspisuje javni natječaj za sredstva tzv. regionalnog zakona Regije Veneto kojim se želi zaštititi i vrednovati sakralna i spomenička baština venecijanskog podrijetla u Istri. Ove godine za taj cilj namijenjeno je 2,75 milijuna kuna.

Sredstva će, među ostalim, kako javljaju mediji, dobiti Buje za obnovu zvonika, Vodnjan za zaštitu tijela svetaca, Kaštelir-Labinci za obnovu orgulja i crkve, Motovun za obnovu župne crkve, Istarska županija (odjel za kulturu) za obnovu četiri drvena kipa u crkvi Sv. Jurja u Plominu, Gračišće za restauraciju fresaka na volti crkve Sv. Marije i Labin za obnovu zvonika. (L)

MARČANA – U župnoj crkvi Sv. Antuna u Marčani 13. kolovoza održana je promocija pjesničke zbirke „Žvelti korki“, autorice Alme Martinčić. Večer su upotpunili župni zbor iz Krnice, zbor mlađih iz Sv. Pavla u Puli, domaći zbor i solo pjevači. (L)

ROČKO POLJE

– Vjernici Ročkog Polja svečano su proslavili blagdan Sv. Roka i 150. obljetnicu spomena istoimene crkvice. Jubilej dočekan saniranim krovom, uređenom unutrašnjosti i elektrificiranim zvonima. Simbolično ga je aktivirao župnik Dalibor Piletić. On je zahvalio župljanim koji su sudjelovali u radovima. (L)

KRONIKA

DOGAĐAJI IZ BISKUPIJE I ŽUPA

Proslava Gospe Snježne

ŠUMBER/ČEPIĆ

Za blagdan Gospe Snježne, Petangošta, vjernici su hodočastili Gospu od Drena u Šumberu na Labinštini. Pješice iz Pićna stiglo je 70-ak vjernika koje je predvodio župnik Antun Kurelović, a iz Kršana tridesetak. U zaseoku Šoteti okrijepili su ih supružnici Marija i Elio Zgrinskić. Misno slavlje pod stoljetnim hrastovima predvodio je vlč. Andrej Šachović iz Labina, a koncelebrirali su vlč. Kurelović, vlč. Blaž Bošnjaković, vlč. Ivan Prodan, vlč. Aleksandar i Drago Petrović te vlč. Josip Racan.

Vjernici su hodočastili i Gospu Snježnoj u Čepiću u župi Zrenj. Misu je predvodio vlč. Alojzije Baf, župnik u Vižinadi. Nakon mise vjernici su u procesiji ponijeli Gospin kip oko crkve. (L)

Procesija u Šumberu

Velika Gospa – blagdan obiteljskog zajedništva Crkve

POREČ - Za Veliku Gospu biskup Ivan Milovan predvodio je misno slavlje u Eufrazijevoj bazilici zajedno sa župnikom Petrom Pahovićem, kancelarom Ilijom Jakovljevićem i više svećenika porečkog dekanata.

Mons. Ivan Milovan istaknuo je da je Velika Gospa dan kada slavimo Boga koji je Mariji i po njoj učinio velika djela za čovječanstvo. On je i nama dao nadu te iste slave, rekao je biskup, poručivši da nam je Bog u Mariji, Majci Crkve, dao također najveći znak svoje blizine i ljubavi. Velika Gospa blagdan je obiteljskog zajedništva Crkve, naše zahvale i kršćanske nade, rekao je mons. Milovan u uvodnoj riječi.

Liturgijska čitanja slijedila su na hrvatskom, talijanskom i njemačkom jeziku.

U svojoj propovijedi porečki i pulski biskup Ivan Milovan napomenuo je da Marijino uznesenje u nebo posljednji čin njezina zemaljskog postojanja i ujedno početak vječnoga. Okupljenim vjernicima poručio je da uprave pogled prema Djevici koju u liturgiju zazivamo kao onu koja kida lance sužnjima, vraća vid slijepima, odvraća od nas svako zlo. Ohrabreni nadom, ustrajmo na putu, živimo i promičimo prave vrednote, danas tako ugrožene, kao što su život, brak i obitelj, solidarnost i dijalog, poštovanje ljudske osobe i dobroga glasa svakoga čovjeka, poručio je biskup Milovan. (L)

Vlč. Klarić policijski kapelan

ZAGREB – Vlč. David Klarić, svećenik porečke i pulske biskupije, od 31. kolovoza nije vojni kapelan u vojnoj kapelani „Sv. Nikola Tavelić“ u zagrebačkoj vojarni Croatia. Dekretom vojnog biskupa Jurja Jezerinca imenovan je policijskim kapelanom policijske kapelaniće „Majke Božje Kamenitih vrata“ za Policijsku upravu zagrebačku. (L)

Romantična večer

KRŠAN - U večernjim satima 14. kolovoza u Kršanu je održana još jedna romantična večer koja je počela sv. misom, koju je predvodio don Vinko Puljić, a glazbom popratio Bruno Krajcar. Nakon mise uslijedio je glazbeno-scenski program u kršanskom kaštelu. Brojni posjetitelji uživali su u nastupu Bruna Krajcara, te sopaca KUDA Ivana Zlatela iz Kršana. Između glazbenih točaka stihove je čitao pjesnik Drago Orlić. Klapa Teran iz Trviža, te riječki Putokazi svojim su nastupom izmamili veliki pljesak.

Istom prigodom mogla se razgledati izložba slika, pod nazivom “Čarobna noć starih staza” Irene Pfeffer i Tončeka Lesjaka. (D. B.)

Pozvani na svetost

FUNTANA - Župa Funtana svečanim misnim slavljem proslavila je svog nebeskog zaštitnika sv. Bernarda. Misno slavlje je predvodio buzetski dekan preč. Ilija Pavlović u koncelebraciji s domaćim župnikom i svećenicima porečkog dekana. Predvoditelj slavlja u homiliji je predstavio život sv. Bernarda te napose naglasio kako Katolička crkva svoju snagu crpi ne samo iz Biblije i sakramenata već i svjedočanskog života mnogih mučenika i svetaca. Svi smo pozvani na svetost a primjer svetačkog život baštinimo u sv. Bernardu, poručio je vlč. Pavlović. (L)

KRONIKA

DOGAĐAJI IZ BISKUPIJE I ŽUPA

Pripreme za obilježavanje obljetnica mons. Milanovića

Mons. Božo Milanović

KRINGA - Pod predsjedanjem biskupa mons. Ivana Milovana, 17. kolovoza zasjedao je Odbor za obilježavanje 120. obljetnice rođenja i 30. smrti mons. dr. Bože Milanovića. Članovi odbora su dr. Mario Sošić, dr. Josip Grbac, dr. Stipan Trogrlić, mr. Mladen Milohanić i mr. Ilija Jakovljević. Tajnik odbora dr. Trogrlić predstavio je program obilježavanja obljetnica. Održat će se znanstveni simpozij, otvoriti izložbe o Boži Milanoviću u Pazinskom kolegiju i postaviti bista mons. Milanovića u Kringi, prikazati dokumentarni film o njemu i služiti svete mise. Proslava će se održati 16. listopada u Pazinu i Kringi. (L)

Blagoslov kapelice Gospe Snježne

Kapelicu je blagoslovio biskup Milovan

ČERVARI - U nedjelju, 8. kolovoza, porečki i pulski biskup Ivan Milovan blagoslovio je u Červarima (župa Kanfanar) kapelicu posvećenu Gospo Snježnoj. Prigodom blagoslova, kojemu je nazičio župnik vlč. Antun Nižetić, načelnik Kanfanara Sandro Jurman i velik broj vjernika, Biskup je istaknuo važnost kapelica „krajputaša“. One su izraz vjere i poziv na obnovu pobožnosti prema Isusovoj majci Mariji, Posrednici svih milosti. Smještene uz ceste u današnjem vremenu žele upozoriti na potrebu oprezne i razborite vožnje.

Kapelica je djelo mještana Červari, kako onih koji su tu stalno nastanjeni, tako i onih koji su iz razno-raznih razloga napustili zavičaj. Na neformalno druženju krajem 2009. godine odlučili su da bi u Červarima trebalo nešto konkretno i korisno napraviti. Složili su se oko četiri „prioritetna zadatka“: podizanje kapelice, izgradnja puta za Barat, izgradnja zoga i postavljanje klupa po mjestu. Inicijativa je predočena župniku Nižetiću i načelniku Jurmanu, koji su obećali podršku i pomoći. Smatrali su da je potrebno krenuti s kapelicom, jer kakvo je to mjesto koje nema nikakvog sakralnog objekta. Podršku je dao i pomoći u podizanju kapelice obećao i Karmelo Krebel, direktora poduzeća Kamen-Pazin, koje u Červarima ima kamenolom.

Andđelo Červar, pokretač svih akcija, nije se dao zastaviti, nije štedio ni vremena, ni truda, ni novaca, ni kućanja na mnoga vrata. Bio je nošen onom evanđeoskom „Kucajte i otvorit će vam se!“. Iako već 45 godina živi u Puli i sad mu oči zaiskre kad se spomenu Červari. Zemljiste na kojem je podignuta kapelica darovao je Mladen Vidulin. Mnogi su dali svoj obol prilikom gradnje, teško ih je sve pobrojati. No, ne smijemo zaboraviti bračni par Gojana i Suzanu Červar: oni su, s Andđelom, bili pokretači i realizatori svih inicijativa. (L)

Proslava sv. Roka

NOVA VAS KOD POREČA - Svečano je proslavljen blagdan sv. Roka u Novoj Vas kod Poreča. Misno slavlje je predvodio vlč. Geremia Massa, župnik iz Baderne i Žbandaja u koncelebraciji s vlč. Ivanom Kramarom, domaćim župnikom i susjednim svećenicima. Predvoditelj slavlja se u propovijedi osvrnuo na svetački život sv. Roka te napose njegovu brigu za odbačene u društvu. Istaknuo je da Bog nikoga ne odbacuje, kao što čini čovjek, te da Bog preko čovjeka želi pomoći onima koji su u potrebi. (L)

Nova župna zastava

LOVREČICA - Župa Lovrečica svečano je proslavila svog nebeskog zaštitnika sv. Lovru. Misno slavlje predvodio je vlč. Lino Rakar, župnik iz Zrenja, u zajedništvu sa svećenicima iz dekanata i gostima. Na početku mise vlč. Rakar je blagoslovio novu župnu zastavu i poželio da blagoslovljena zastava bude vidljivi znak prisutnosti sv. Lovre u župi. Propovjednik je pozvao sve vjernike da znaju cijeniti materijala dobra, ali da nikad ne zaborave čovjeka, napose one najsiromašnije.

Na kraju mise održana je procesija po mjestu. (L)

KRONIKA

DOGAĐAJI IZ BISKUPIJE I ŽUPA

Ukratko

LABINCI – Obitelj Valtera Krizmanića iz Labinci darovala je križ koji je postavljen na mjesnom groblju. Posvetio ga je župnik Marijan Kancijanić. On je poručio da svako groblje treba imati križ kao znak mira, ljubavi i poštovanja prema pokojnicima (L)

BUJE – Bujška grupa Gospini anđeli nastupili su u Bujama za Veliku Gospu. Predvodenim Erikom Barnaba i Igorom Opačkom, duhovnom glazbom bave se nekoliko godina. Pjevali su na niz susreta katoličke mladeži. (L)

Proslavili sv. Margaretu

ŠTINJAN – U Štinjanu je koncelebriranim misnim slavljem i drugim sadržajima proslavljen blagdan zaštitnice župe, Sv. Margarete. Euharistijsko slavlje predvodio je mons. Vilim Grbac, u koncelebraciji s vlc. Vlatkom Rosićem i župnikom domaćinom vlc. Vinkom Puljićem. Misno slavlje održano je na otvorenom, u dvorištu crkve. U misnom slavlju sudjelovali su i članovi gostujućih kulturno-umjetničkih društava koji su nakon mise na središnjem mjesnom trgu održali prigodni program.

Nakon nastupa KUD-a „Ivan Fonović Zlatela“ iz Kršana, KUD-a „Sloga“ iz Retkovaca u Slavoniji te Udruge Slavonaca iz Isotre, uslijedilo je druženje uz tombolu čiji su prihodi proslijedjeni u humanitarne svrhe. (L)

Premjerka u posjetu biskupu Milovanu

POREČ - Premjerka Jadranka Kosor posjetila je 19. srpnja Poreč i Istarsku županiju zajedno s četvero ministara. Tom prigodom posjetila je i našeg biskupa s kojim se zadržala u osobnom razgovoru. Biskup je predsjednici Vlade predstavio zajedničke programe Ministarstva kulture, Istarske županije i istarskih gradova i općina u očuvanju i obnovi sakralne baštine. Posebno je spomenut projekt Muzeja sakralne umjetnosti u Poreču. Bilo je riječi i o povratu oduzete crkvene imovine, odnosno zamjeni zemljista, da bi se osigurali tereni i za gradnju novih crkvi u Poreču i Rapcu. (L)

Premjerka Jadranka Kosor u posjetu biskupu Milovanu

Proslava Sv. Ane u Červaru

ČERVAR - U hladovini stoljetnih hrastova u Červaru svečanom euharistijom obilježen je blagdan Sv. Ane. Misno slavlje predvodio je porečki mladomisnik Vladimir Brizić koji je jedno razdoblje svoga života proveo sa svojom obitelji upravo ovdje u starom Červaru. Misi su sustolovali mons. Marijan Bartolić, preč. Petar Pahović, vlc. Huan C. Hernandez i vlc. Ivica Butković. Već stoljećima ovo je omiljeno hodočasničko mjesto istarskih majki.

Mladi svećenik je u propovijedi govorio o sakramantu braka, o temeljnim vrednotama i životu vjere u obitelji, snazi i djelotvornosti molitve, o duhovnim zvanjima koja izviru iz obitelji, a plod su žrtve i molitve. (T. M.)

Proslava sv. Ane u Červaru

Dvostruki jubilej crkvice Gospe od Zdravlja

ČIRITEŽ – Crkviča Sv. Marije od Zdravlja u Čiritežu kod Roča na Buzeštini ove godine slavi dva jubileja – 100. obljetnicu ugradnje oltara i 10. obljetnicu sanacije. Godine 1910. u crkvi je postavljen novi oltar, zahvaljujući donaciji čak 513 dobročinitelja iz Čiriteža, Roča i okolice, onih porijeklom iz tog dijela Bužeštine, raseljenih po svijetu. Njihova imena, nadimci, crkveni status i točan iznos donacije zapisani su u dokumentu sačuvanom u crkvi. Dokument je isписан krasopisom i rijetkost je da je sačuvan u tako dobru stanju.

Crkviča se spominje 1580. Na pročelju ima dvije antičke ploče i dva nadgrobna rimska spomenika. U njoj se misa služi u povodu tri blagdana – Gospe od Zdravlja, Sv. Ivana Nepomuka i Sv. Maura.

Ukratko

POREČ – Tradicionalno hodočašće vjernika Isotre u svetište Majke Božje Trsatske održat će se u nedjelju, 4. rujna. U perivoju svetišta s početkom u 11 sati misno slavlje predvoditi će biskup mons. Ivan Milovan. (L)

MOTOVUNSKI NOVAKI – Župljani su svestrom misom kod crkvice Sv. Roka proslavili svoj blagdan. Istog dana sazvana je osnivačka skupština humanitarne udruge „Prvih sto...“. (L)

rijan 2010.

Jedan od najstarijih motiva putovanja

Ako želimo živjeti u suvremenom svijetu važna nam je vjera, važno nam je podrijetlo i ponos na domovinu, na povijesno i kulturno bogatstvo, tradiciju, na sve ono što nosimo u korijenima.

L: Gospodice Zanketić, što za Vas znači zauzimanje za opće dobro?

-- Bog nam je dao talente, sposobnosti koje trebamo razvijati na opće dobro i dakako na vlastito dobro. Pa, onda ih znajmo i iskoristiti. Na neki način slični smo Stvoritelju koji uvijek stvara nešto novo. Svatko od nas je graditelj društva, a ono što imamo, osobne kvalitete i talenti, poprimaju smisao kada se koriste za opće dobro. Kako bi svijet bio lijep kad bismo na svim područjima našeg djelovanja bili svjesni da sve što imamo i sve čime raspolažemo pripada Bogu i da ćemo na kraju za to njemu polagati račun. Pitamo li se katkada koliko smo spremni podmetnuti leđa kada je u pitanju dobro, opće dobro, pravda i istina, koliko se znamo zauzeti za nekoga. Možda i da, ali, nažalost, ako imamo nekakvu korist.

Znanstveno o vjerskom turizmu

L: Za uspješno vodenje projekata i programa u kulturi neophodno je stručno znanje i određene vještine. Vaše profesionalno obrazovanje vezano je za Opatiju?

- Prirodoslovno-matematičku gimnaziju završila sam u Labinu, a potom

Patricia Zanketić

nastavila školovanje na dodiplomskom i poslijediplomskom znanstvenom studiju pri Sveučilištu u Rijeci-sadašnjem Fakultetu za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu u Opatiji. I eto, na istom fakultetu „dogurala“ do izrade doktorske disertacije na temu „Menadžment vjerskih događaja u turističkoj destinaciji“ pod mentorstvom prof. dr. sc. Zdenka Cerovića. Na fakultetu sam stekla samo teorijska znanja o vođenju projekta, ali određena znanja i vještine naučila sam kad sam bila zaposlena kao stručni suradnik za financije i računovodstvo u Općini Kršan.

L: Doktorska disertacija, na kojoj sada radite, vezana je uz vjerski

turizam?

- Hvala Bogu, odbrena mi je tema disertacije o onome što volim i ono što radim, čime se bavim. A to je definitivno vjerski turizam. Ljudi oduvijek putuju u bližu ili dalju okolicu. Motivi putovanja su različiti: hodočasnici obilaze svetišta i sudjeluju u vjerskim obredima te na raznim zbivanjima, poput sportskih, kulturnih, radi odmora i razonode i sl. Možda treba istaknuti da se Crkva u srednjem vijeku posebno istakla u pružanju gostoprимstva vjernicima i drugim putnicima koji su noćili u samostanima, gdje su dobivali hranu. Predstavnici Crkve gradili su konačišta za putnike i na planinskim prijevojima, gdje su im iskazivali gostoprимstvo bez naknade.

U smislu turizma, jedan od najstarijih motiva putovanja bila je upravo vjera. Vjerski događaji ne privlače samo vjernike, već i brojne znatiželjne, turiste, prolaznike koji u tom fenomenu traže kulturni ili neki drugi doživljaj. Vjerski događaji kao dio vjerskog turizma, izvan su interesa hrvatskog turizma, i tako nerazvijeni, prepusteni su ustaljenom organiziranju hodočasničkih putovanja, koja u dohodovnom smislu i ne mogu biti profitabilna ako na njima sudjeluju samo istinski hodočasnici. Može se reći da Hrvatska nije u potpunosti identificirala a još manje evaluirala svoju atrakcijsku osnovicu vjerskog turizma.

U turizmu važna autentičnost

L: Kao angažirani laik urednica ste i voditeljica vjerske emisije „Riječ vjere“ na radio postaji Radio Labin, završili ste ciklus stručnog osposobljavanja za župne suradnike u organizaciji Porečke i pulske biskupije. Kako vremenski usklađujete Vaše profesionalne obvezе u TZ-u i predani rad na vjerskom polju?

- Od 2002. godine sudjelujem u realizaciji vjerske emisije. Jedna sam od urednica i voditeljica vjerske emisije. Trenutno

bila je vjera

ima pet ekipa. Dio naše ekipe čine vlč. Željko Zec, Krstina Milevoj i povremeno Antonio Mrzlić, pa na red dolazimo svake pete nedjelje, ali i prema potrebi. Priprema emisije s članovima ekipe, zajednička suradnja i rad čine mi zadovoljstvo. Na nagovor mog župnika vlč. Aleksandra Petrovića, već tri godine pohađam ciklus stručnog osposobljavanja za župne suradnike.

L: Kako po Vama zaštitići zavičajnu i nacionalnu kulturnu baštinu u nadolazećoj ponudi svega i svačega, kako adekvatno valorizirati nepresušno narodno blago koje hrvatska Istra svakako posjeduje?

- U turizmu je najvažnija autentičnost. Kulturna baština i naslijede sastavni su dio doživljaja i priče koju svaki turist nosi u sjećanju. Kako valorizirati? Prvo, moramo biti svjesni onoga što imamo - koje blago posjedujemo. Često toga i nismo svjesni pa ne znamo ni prepoznati. Zašto? Problemi upravo nastaju u nedostatku promicanja vrijednosti tijekom našeg cjelokupnog odgojno-obrazovnog procesa. Drugo pitanje je način na koji ga očuvati. Turizam kao suvremena pojava, naizgled je u suprotnosti s baštinom kao izrazom povijesti i tradicije jednog naroda odnosno lokaliteta. Prikazivanje prošlosti u suvremenosti može tvoriti temelj za kreaciju kulturno-

turističkih proizvoda, upotpunjeno trenutnim trendovima koji idu u korist razvoja tzv. kulturnog turizma.

Biti vjernik je bogatstvo

L: Koliko sami doprinosimo rastakanju nacionalno vrijednoga. Jesmo li povoljni za novim trendovima ili smo pasivni i nedovoljno angažirani?

- Da, jako smo povoljni za novim trendovima,

jeg povijesnog nasljeđa, na očuvanju vitalnih nacionalnih interesa, kulture, duhovnosti, vjere, moralu i vrijednosti, da bismo na njima gradili svoje bolje sutra.

Često smo frustrirani narod koji zna omalovažavati samog sebe. Čovjek i narod koji ne poštuje sebe ne zasljuže ni da ga drugi poštuju. Pa, kako će nas onda poštivati EU? Ako želimo živjeti u suvremenom svijetu važna nam je vjera, važno nam

Kršan u javnosti više poznata po termoelektrana-ma i dobrom općinskom proračunu. U kršanskom TZ-u radim od 2003., od samog njezinog osnutka. Jedini sam zaposlenik, koji obavlja sve poslove koje u nekim drugim TZ -ima obavljaju minimalno tri osobe. Tijekom ljeta imamo na info-punktovima zaposleno po nekoliko studenata.. U sedam godina, u skladu sa skromnim finansijskim sredstvima mnogo se desilo na području Općine Kršan: Kraifest, Istarska romantična večer, Festival samoniklog bilja, razne kulturno-umjetničke manifestacije u suradnji s KUD-om I. F. Zlatela.

L: Vama vjera zaciјelo puno znači, što poručujete čitateljima Ladonje?

- Biti vjernik je bogatstvo, ali to ne znači da je onaj koji vjeruje različit od mene ili da je manje vrijedan ako ne vjeruje. Ponekad mi zasmeta što se kao vjernici, i svećenici i laici, možda pre malo bavimo onime što je naše osnovno poslanje. Uz svakodnevnu molitvu kao ispunjavanje dijela svojih vjerničkih dužnosti prema Bogu, morali bismo više primjećivati ljude u potrebi koji nas okružuju. Snagu za idući tjedan daje mi nedjeljna sveta misa, a kad osjetim potrebu i pokoja misa tijekom tjedna te osobna meditacija. Kao što tijelo ne može živjeti bez hrane, ne može ni duša bez molitve i svoje duhovne hrane. □

Patricia Zanketić na Stradunu

a pritom smo i pasivni, pa samim time i nedovoljno angažirani. Naša obilježja hrvatskog nacionalnog vrijednoga su jezik, kultura, povijest, baština, osjećaj zajedničkog porijekla, teritorij i vjera. Kao jedan od najstarijih europskih naroda, s tisućljetnom kulturom, kao i važan čimbenik u stvaranju europske kršćansko-moralne civilizacije – trebali bismo više raditi na zaštiti svo-

je podrijetlo i ponos na domovinu, na povijesno i kulturno bogatstvo, tradiciju, na sve ono što nosimo u korijenima. Ako smo spremni priznati tko smo i što smo, ponosni na svoje vrednote, onda možemo poštivati i druge.

L: Općina Kršan od Vašeg dolaska na mjesto direktorice TZ-a ima se čime pohvaliti u realizaciji projekata?

- Trenutno je Općina

Lomili su nas „popovе“

Godine 1953. kao bogoslov pozvan je na odsluženje vojnog roka u JNA, a 1954. osuđen je na dvije godine strogog zatvora. Kaznu je izdržavao u KPD-u Niš. Za svećenika porečke i pulske biskupije zaređen 21. kolovoza 1960. godine. Službovaо je u župama: Čepić, Šušnjevica, Brdo, Labin, Donji Labin, Motovunski Novaki. Sada je na službi u župama Trviž, Kašćerga i Zamask u pazinskom dekanatu.

Rodio sam se na Žminjštini, u selu Gradišću, 6. kolovoza 1933., od roditelja Josipa i Danice rođ. Vorić iz Bričanci, župa Svetvinčenat. Završio sam tri razreda osnovne škole na talijanskom jeziku, živio na selu, čuvao stoku i kao najstarije njihovo dijete pomagao roditeljima koliko dijete tih godina i može pomoći. Otac je radio pa je najveći dio posla u kući i izvan nje pao na majčina leda. Nekih događaja iz toga doba još se uvijek živo sjećam. Dok sam jednom ocu nosio ručak, spotaknuo sam se i pao. Da se ne bih vraćao, pokupio sam tu hranu i odnio ocu. Primjetio

Vlč. Ante Žufić

je to, ja sav u strahu, a on meni: "Dobro si se udri". To su bile sve posljedice tog prosipanja. Posjet učitelja koji mi je donio naranče u bolnicu i njegova mobilizacija uz naše suze, još su svježi događaji kojih se sjećam.

RATNE GODINE

Ratne su godine posebno urezane u pamćenje djece, tako i meni. U selu su se izmjenjivali partizani, Nijemci i fašisti. Dolazili su po hranu i na spavanje. Prvu noć Romelove ofenzive doživio sam miris pšenice koja je gorjela, mukanje stoke zatvorene u

štalamama obavijene vatrom. Strašne ratne slike ušle su u dječju memoriju. Danas kad slušam neke koji govore o tim događajima ili o nekim stvarima iz tog vremena, a hranili su se hranom koji su im drugi servirali, mučno mi je slušati. U ono vrijeme pjevali smo: „Mi smo pa Istrani, Hrvati pravi ma kano lavi svoje zemlje branimo. Fašisti nose nam pune vreće ma kupiti nas neće danas ni nikada“.

Danas riječ Hrvat rijetko izgovore i kad izgovore, to čine kroz zube. Čudni smo mi ljudi. Siciljan, Napolitanac zna da je Talijan.

ŠKOLOVANJE

Kad je rat završio, opet sam se upisao u treći razred osnovne škole. Otac je mobiliziran i zaposlen kao knjigovoda u kotaru Žminj, čije je sjedište bilo u Kanfanaru, zatim u Labinu, Opatiju i kasnije isto kao knjigovoda u zadružama po Istri (Žminj, Sv. Lovreč Pazenički, Barban i dr.). To mu je omogućilo školovanje u Trstu gdje je upoznao mons. Božu Milanovića i prof. Vladu Sironića i često mi je pričao u kojim su prilikama radili. Svi smo u kući imali prilike pratiti svjetske događaje jer smo dobivali novine crkveni tisak i knjige Društva sv. Mohora, čiji je član bio i moj otac. Pratio je i izdanja koja su se ticala poljoprivrede. Naročito je bio ponosan što je izabran među Žminjce koji su na sprovodu nosili ljes župnika Pravdoslava Filipića kojeg su fašisti u Žminju napili ricinusova ulja zato što je na grobu s narodom na hrvatskom molio Oče naš. Moja vrijedna majka uvijek je imala vremena za mještane da im svojom „singericom“ sašije potrebnu odjeću, a radovala se kad je na oltaru Majke Božje u Žminju vidjela oltarnik koji je sama „raka-

Obitelj Žufić

rujan 2010.

na razne načine

Ispred sjemeništa prije polaska na prugu Lupuglav-Štajlie

mala“.

Godine 1947. završio sam osnovnu školu i mislio sam ostati na zemlji da bih pomogao roditeljima u podizanu mojih još petero sestara. Učiteljica Zlata Stanić bila je drugog mišljenja i poručila ocu da bi bilo dobro da nastavim školovanje. Dok sam tako jednom s ocem išao u posjet noni u Bričance, upitao me bih li pošao učiti za inženjera, profesora, doktora ili možda za svećenika. Izabrao sam ovu zadnju ponudu i onda je počela tortura „novih vlasti“. Udba je oca nagovarala da me izvadi iz sjemeništa, a on im je odgovorio da me nije nagovarao da idem u sjemenište i da me neće nagovarati da izadem. Slijedile su prve sankcije oduzimanje dječjeg doplatka i svega što je s njim povezano.

PRUGA LUPOGLAV - ŠTALIJE

U srpnju 1949., nakon završenog drugog razreda gimnazije, krenuo sam kao dobrovoljac na radnu akciju na prugu Lupoglav - Štajlie. Spavali smo u drvenim barakama u Potpiću. Menza nam je bila na suprotnoj strani rijeke Raše, a radno mjesto u dolini Raše ispod Šumbera. U pregrađenoj baraci u jednom dijelu spavali smo mi sjemeništarci, a u drugoj djevojke iz buzetskog kraja koje su zajedno s nama molile krunicu. Međutim, te su djevojke zamijenjene drugima i došlo je njih 13 s dva mladića. Sa zastavom i po dvije na svakom vagonetu došle su svako jutro na naše radilište. Djevojke iz buzetskog kraja su plakale i odlazile govoreći: „Zar su ove koje dolaze bolje

od nas?“. Jesu, jer ove iz Buzeta nisu bile podobne jer su s nama molile krunicu. S nama je na radilištu radio naš tadašnji ekonom, velečasni Josip Pavlišić, iako nije trebao raditi kao vođa naše grupe.

JNA

Naša je gimnazija izgubila ona prava koja su imale druge gimnazije, a jedno je bilo dobivanje dozvole za odgodu služenja vojnog roka dok se ne završi vela matura. Kako bih se barem približio velikoj maturi, polagao sam privatno peti razred te sam iza četvrtog prešao u šesti razred. Na odsluženje vojnog roka krenuo sam u srpnju 1953. Vojni rok kao artiljerac služio sam u Prištini. Bilo je to vrijeme kad je izbila kriza oko Trsta. I mi smo po Prištini demonstrirali

uz poklike: „Život damo, Trst ne damo!“ Tih su noći mene posebno počeli pratiti jer sam iz Istre blizu Italije. Pogoršali su se i odnosi s Vatikanom, a tu je i Alojzije Stepinac. U vojski sam se trudio dokazivati svojim znanjem i vladanjem da baš nije tako kako oni tvrde, te sam doživio da je moj zapovjednik baterije, dok smo se vraćali s gađanja, pjevalo: „I Žufić je komunista“. Za Dan armije, kad su se dijeliće nagrade, vojnici su tražili da i ja budem nagrađen te su mi darovali sliku druga Tita. U svojoj jedinici rekao sam kako će baš lijepo krasiti stražarnicu. Kasnije sam pomislio da su me nagrađivanjem slikom htjeli isprovocirati, što se pokazalo točnim. Jedan od svjedoka na sudu protiv mene pokazao mi je u listu Za pobedu naslov „Stepinac ratni zločinac“, a ja sam mu odgovorio da papir sve trpi. (Nastavlja se)

Vojnici - Marijan Pavletić i Ante Žufić

Župa ima sve uvjete da živi kao

Današnjem se čovjeku, koji je primio prigodnu katehezu kad je primao sakramente i sramežljivu obiteljsku katehezu, teško oduprijeti zamamljivim ponudama instant-sreće, ističe župnik Maksimilijan Ferlin.

Stari se Pazin kao Pisinum Superius prvi put u pisanim vrelima spominje 1012. godine kad je već bio upravno i crkveno središte (župa). Sv. Lucija kao kapelacija osnovana je 1986. g. preuređenjem granica župe Pazin, Stari Pazin i Tinjan. Župom je proglašena 1992. godine. Iz ovih župa poteklo je mnogo vrijednih prezbitera i biskupa, poput Jurja Dobrile, Josipa Ujčića, Josipa Pavlišića i Antuna Heka. U posljednjih devet godina izmijenila su se tri župnika: vlč. Milivoj Koren, vlč. Darko Zgrablić, vlč. Maksimilijan Buždon, a od lani je u župi vlč. Maksimilijan Ferlin. Za vrijeme župnikovanja Milivoja Korena uređena je župna kronika Starog Pazina od 1939. do 2001., a također je vođena kronika Župe svete Lucije od njenog osnivanja. Župa Stari Pazin broji oko 1.450 stanovnika od toga 1.350 katolika, dok Župa sv. Lucije 420. Broj djece koja primaju sakramente, ovisno o generacijama, kreće se oko brojke 12 za prvopričesnike te 35 za krizmanike u Starom Pazinu, dok je u Sv. Luciji deset prvopričesnika i 14 krizmanika. U prošloj godini bilo je više krštenih nego umrlih, a vjenčanja u obje župe ima oko deset godišnje. Župnik Ferlin, uspoređujući ove podatke

Puna crkva u Starom Pazinu

s ostalim sredinama u Istri, ističe: „Što se tiče sakramentalnog života, situacija nije obeshrabrujuća, ali pod utjecajem užurbanog načina života te snažnih antikršćanskih poruka s raznih strana, nameće se potreba kreativnih manjina uključenih u pastoral evangelizacije, kao odgovor na ovu situaciju.“

U takvoj župi ne možeš biti pasivan

Župa je već niz godina otvorena novim pokretima i zajednicama. Tu se okupljuju članovi Djela Marijina – Fokolarini, zajednica Apostolat molitve, zbor odraslih, zbor mlađih, Zajednica Milosrdnog Isusa, Udruga sv. Vinka Paulskoga, župni Karitas, i dr. Neki članovi tih pokreta pomažu župniku u vođenju administracije i brinu se o mnogočemu u župi. U zboru župe Stari Pazin aktivno sudjeluje 25 članova, a dugogodišnji

je voditelj i orguljaš Bruno Gortan. U Sv. Luciji nedjeljnu misu animira dešetak pjevača. Povremeno djeluje i zbor mlađih koji okuplja mlade iz obje župe. Aktivno u župnoj katehezi djece i mlađih u Starom Pazinu sudjeluje Agneza Majić.

S crkvenim zborom već su dugo srasli Ljiljana i Mirko Milotić - Mirko pjeva 60, a Ljiljana je 50 godina pjevala u zboru. „Nije teško živjeti u vjeri i ostvarivati se kao kršćanin u župi koja ima duboke korijene vjere. U tako živoj župnoj zajednici ne možeš biti pasivan član“, veli Ljiljana.

Marino i Dorijana Ujčić sa svojih četvero djece daju značajan pečat životu vjere u župi. „Dolaskom vlč. Korena župa dobiva uzlet. On postavlja više kriterije, ne štedi sebe ni nas, žrtvuјe se, pokreće akcije, okuplja oko sebe mlade, organizira izlete, hodočašća, piknike. Župnici koji su došli poslije njega nastavili su njegovih tragom. Možemo napraviti i manje stvari, ali bitno da to napravimo dobro“, kaže Marino.

Ada i Josip Šišović s djecom praktični su vjernici. „Neki ljudi ne shvaćaju ozbiljno vjeru, a vjera je dar. Olako se prihvata sakramente. Ljudi osobno mole,

Mlađi s vlč. Buždonom i vlč. Ferlinom

zajednica Kristovih učenika

za svoje potrebe. Kako ćemo rasti u vjeri ako ne molimo za druge, za druge potrebe?”, govori Ada. Josip se nadovezuje: „Trebalo bi puno više iskrenosti i da ljudi kad izađu iz crkve žive po tome što su čuli, a ne da pokleknu svakodnevnim materijalnim izazovima. Sto se tiče socijalnog nauka, Crkva je puno napravila samo bi trebalo to nastaviti dalje. U župi je jako ukorijenjena i prisutna tradicionalna vjera.“

Studentica Marinela Blašković uključena je u rad mlađih, često surađuje u vjerskoj emisiji i u raznim akcijama u župi govor o osobnoj vjeri. „Vjera je dar. Ona je smisao mog života. No, nije lako vjerovati. Od velike mi je pomoći naša molitvena zajednica za duše u čistilištu koja me podsjeća da smo stvorenici za vječnost.“

Tko je jednom prisustvovao misi u crkvi Sv. Jurja može posvjedočiti o predivnom liturgijskom doživljaju, zahvaljujući pjevanju crkvenog zabora. Pjevanje i zbor zadnjih 25 godina vodi Buno Gortan. Svirati ga je naučio mons. Josip Šajina 1963./64. kad je ovdje službovao. Zbor karakterizira jedan raritet: više je muških nego ženskih glasova.

Važna osobna vjera

Mirjana Zidarić predsjednica je konferencije sv. Vinka Paulskoga i članica Apostolata molitve, a njezina kćerka Marina

studentica je pete godine teologije u Rijeci. Stanko Mališa angažiran je u vodstvu Udruge sv. Vinka Paulskoga, koji ističe: „Jako je važan osoban stav, osobna vjera. To je nezamjenjivo. Ne može se ništa ako nema osobne vjere. Ako ćemo govoriti o optimizmu, onda je to osobna vjera koja se udruži i živi u zajednici. Optimizam nuka vjernika da se angažira u gospodarstvu, kulturi, politici. A susrećemo se s mišlju da je vjera nešto što se događa tamo u crkvi. Mnogi smatraju da treba bježati od toga, što se to mene tiče! Tu se pokazuje odnos prema drugima. Smije li kršćanin ostati ravnodušan prema svemu tome? Kršćanstvo nije povlačenje već ulaženje, hvatanje u koštar sa stvarnošću. Ulaziti u izazove. Što su oni veći, to je veća potreba angažmana.“

Mirjana Ferenčić vodi Apostolat molitve u župi sv. Lucije. Gotovo sve rade u suradnji sa župom Stari Pazin. Crkveni zbor vodi Elvis Guštin, a zbor mlađih Matija Hek. Zbor ima petnaestak članova i povremeno se sastaju. Pripremaju se za obilježavanje zlatne mise Lucijana Ferenčića, sina ove župe koji djeluje već dugo godina u Austriji.

Svoje osobito svjedočanstvo vjere iznosi Spomenka Ujčić: „Ja dite komunista nisam mogla hoditi u crkvu. Otac je bio policajac. Nisam dobila sakramente do ženidbe. Jako san se vezala za

ckrvu.“

Snaga četvrte Božje zapovijedi

Osvrćući se na aktuelnu zbilju, župnik Maksimilian Ferlin zaključuje: „Čini mi se da niti jedan župnik nema brzo i efikasno rješenje za današnju situaciju, ali uvjeren sam da Isus Krist koji ljubi svakoga čovjeka i danas nadahnjuje putove kako bi živjeli milost našega krštenja. Dominantna kultura našega vremena, pa i u Hrvatskoj, je kultura grijeha. Današnjem se čovjeku, koji je primio prigodnu katehezu kad je primao sakramente i srmežljivu obiteljsku katehezu, teško oduprijeti zamamljivim ponudama instant-sreće. Nema snage držati se Božje zapovijedi. Četvrtu zapovijed kaže: poštuj oca i majku da dugo živiš i da ti bude dobro na zemlji. Odgovor na pitanja koja nas muče o identitetu i očuvanju naše baštine je u toj zapovijedi.“

U župu na vjeronauk dolaze skoro sva djeca, ali jedna od poteškoća je da roditelji, ili jedan od roditel-

ja, svojom indiferentnošću prema vjeri guši ili zbog tog istog nemara ne zna gajiti sjeme vjere. „Velika većina katolika nisu praktikanti, dolaze na euharistiju samo za Božić, Uskrs, te na misu za svoje pokojne. Tim osobama kojima je normalno slati djecu na vjeronauk i na sakramente važno je iznova navijestiti radosnu vijest. Svi imamo trpljenja, poteškoće, križeve koji govore tiho o odsutnosti Boga, stoga ono što potrebujemo je vjera ljubavlju djelotvorna. Sv. Pavao kaže da vjera dolazi po propovijedanju. Da bismo djelotvorno proveli evangelizaciju na koju nas često pozivaju pape, moramo se nadahnjivati prvim apostolskim modelom, a da bismo našli, podržali i razvili znakove daška Duha Svetoga nužno je ostaviti po strani atrofirane sheme. U župi me raduje ustrajna molitva za svećenike i svećenička zvanja te za sve ostale potrebe župe. Vjerujem da naša župa ima sve ono što je potrebno da bi zaživjela kao zajednica Kristovih učenika“, zaključuje župnik Ferlin.

Župni zbor

Zahvalni za domovinu Hrvatsku

MISA ZA DOMOVINU U KNINU. U Kninu je 5. kolovoza proslavljena misa za domovinu u povodu Dana pobjede i domovinske zahvalnosti te Dana hrvatskih branitelja. Predvoditelj misnog slavlja, biskup Ivan Ivas, istaknuo je da nam treba Božjeg Duha da bismo očuvali živim kršćanski duh i dušu naše povijesti, našega naroda, kao i duh onih koji su stvarali našu povijest i domovinu, gradili njezinu duhovnu i materijalnu kulturnu baštinu, našu samobitnost i prepoznatljivost.

GOSPA, ZAŠTITNICA VOJNE BISKUPIJE. Vojni biskup Juraj Jezerinac je 4. kolovoza, za dana zaštitnice Vojne biskupije Gospe Velikoga Hrvatskog Krsnog Zavjeta, Dana pobjede i domovinske zahvalnosti te Dana hrvatskih branitelja, predvodio misno slavlje u sjedištu Vojnog ordinarijata u Zagrebu. Biskup Jezerinac je podsetio da je Sveta Stolica odredila Gospu kao zaštitnicu, jer su naši vojnici i policajci dio hrvatskog naroda, naslijed-

nici hrvatske i nacionalne kršćanske baštine. Naime, poznato je da je hrvatski pobožni kralj Zvonimir sagradio crkvu u Biskupiji kod Knina. Nakon što su prohujali mnogi osvajači, pod ruševinama Zvonimirove crkve pronađen je u kamenu uklesan lik Majke Božje Moliteljice. Taj su lik, pod imenom Gospa Velikoga Hrvatskog Krsnog Zavjeta, naši biskupi preuzeli kao trajan podsjetnik naše povezanosti, ne samo s Isusom Kristom nego i pripadnosti njegovoj Crkvi.

IZLOŽBA. „Sjećanje na kulturocid“ naziv je izložbe fotografija koja je otvorena uoči Dana pobjede i domovinske zahvalnosti i hrvatskih branitelja, 4. kolovoza u Gradskoj knjižnici „Juraj Šižgorić“ u Šibeniku. Izložbom se oživljavaju sjećanja na brutalnost koja je u Domovinskom ratu iskazana prema katoličkim sakralnim objektima.

SUSRET MLADIH U MEĐUGORJU. Od 1. do 6. kolovoza održan je dvadeset i prvi međunarodni sus-

ret mladih u Medugorju pod geslom “Učitelju dobri, što mi je činiti da baštinim život vječni”. Na susretu je uz mlade iz 69 zemalja svijeta sudjelovala i hodočasnička skupina mladih framaša iz Pule koji su 17 dana pješačili do Međugorja.

STUDIJ POVIJESTI. Na studij povijesti, u prvu akademsku godinu Hrvatskoga katoličkog sveučilišta, u ljetnom upisnom roku upisano je 40 kandidata te je u potpunosti popunjena kvota za studente hrvatske državljanke.

D E S T L J E Ć E GOSPIČKO-SENJSKE BISKUPIJE. U Gospicu je 25. srpnja proslavljena 10. obljetnica uspostave Gospičko-senjske biskupije.

OBMANA PILULE ZA JUTRO POSLIJE. Hrvatsko katoličko liječničko društvo (HKLD) izrazilo je duboku zabrinutost u prigodi izlaska na tržiste prve „pilule za jutro poslije“. Odluku o odobrenju za upotrebu Escapelle tablete u svrhu tzv. hitne kontracepcije donijela je Agencija za lijekove i medicinske proizvode (HALMED) 28. travnja. Djelovanje levonorgestrela ovisi od trenutka primjene. Ukoliko se primjeni prije ovulacije može ju sprječiti, dok uzimanje tablete nakon ovulacije utječe na transport spermija i jajne stanice. No, ako je do oplodnje jajne stanice

već došlo, tableta ometa implantaciju embrija u maternicu, što jasno implicira kako taj preparat može biti u nekim slučajevima kontraceptivno, ali je sigurno abortivno sredstvo. Nazvati takav preparat jednostavno kontraceptivom, HKLD smatra obmanom javnosti, jer se za pilulom poseže upravo zbog pretpostavke da je do oplodnje već došlo.

IGRE MLADIH U ZADRU. U Zadru su od 18. do 23. srpnja održane 2. Hrvatske svjetske igre – amatersko sportsko natjecanje na kojima je sudjelovalo 750 Hrvata iz 24 zemlje, a u kulturno-zabavnom programu još 150 mladih Hrvata iz inozemstva.

SUSRET MISIONARA I MISIONARKI. U kotorskoj biskupiji je od 5. do 8. srpnja održan 22 ljetni susret misionara i misionarki Crkve u Hrvata.

MISA SVEĆENIKA PULJIĆA. U Blagaju (BiH) 7. kolovoza u župnoj crkvi Presvetog Trojstva svećenici Puljići s rodbinom slavili su misu u čast 40. obljetnice svećenstva sarajevskog nadbiskupa kardinala Vinka Puljića. Svećenika Puljić živih je dvanaest, od kojih su dvojica nadbiskupi, kardinal Puljić i zadarski nadbiskup Želimir Puljić. Osmorica su sudjelovala u tom slavlju, među kojima i don Vinko Puljić, župnik u Štinjanu.

Vojni biskup Juraj Jezerinac

rujan 2010.

□

Mala – velika Gospa

Blagdan Uznesenja potvrda je istinitosti evanđeoskog paradoksa: da u Božjim očima budeš velik, budi malen; da pred Bogom budeš prvi u svijetu, moraš biti posljednji; da budeš značajan, moraš biti neznatan, jer silne zbaci s prijestolja, a uzvisi neznatne.

Svetkovina uznesenja Blažene Djevice Marije na nebo zasigurno je jedna od obljenih u našem narodu. Rijeke ljudi pune crkve, svetišta i prošteništa širom domovine dokazuju izvjesnu odanost našeg naroda nebeskoj Majci. Ovaj blagdan zasigurno svoju popularnost duguje osjećaju vjere (sensus fidei) jednostavnog kršćanskog puka koji upravo u njegovom sadržaju prepoznaće i iščitava veliku utjehu i ohrabrenje. U Marijinom uznesenju skrivena je i naša nada u osobno eshatološko uzdignuće.

Lijepo je spasiti i dušu i tijelo

Blagdan Uznesenja, s druge strane, potvrda je istinitosti evanđeoskog paradoksa: da u Božjim očima budeš velik, budi malen; da pred Bogom budeš prvi u svijetu, moraš biti posljednji; da budeš značajan, moraš biti neznatan, jer silne zbaci s prijestolja, a uzvisi neznatne. Ona, "mala" i neznatna službenica, Božjom milošću, ali i svojim zaslugama, postala je velika.

Bogorodičino Uznesenje je dvojako: uznesena realno, dušom i tijelom na nebo, ali i uznesena u časti; postavljena za Majkom Crkve i pomoćnicom kršćana koji joj se utječu

Don Luka Pranjic

kao zagovornici već dvije tisuće godina. Eto što Bog učini od siromašne i anonimne nazaretske djevojke!

Povjesno smo opterećeni "seciranjem" ljudskog bića na dušu i tijelo, ne uvijek bez vlastite krivnje.

Kršćanstvo je religija inkarnacije

Val novih istočnjačkih religioznih pokreta još više pridonosi dualističkom i spiritualiziranom poimanju spasenja koje se na žalost odražava i u teološkoj misli nekih "naprednih" katoličkih teologa koji će stoga vrlo rezervirano, govoriti o dogmi uznesenja Blažene Djevice Marije dušom i tijelom na nebo, zbog straha da pred očima "prosvijetljene" javnosti ne ispadnu smiješni i zatucani sanjari. Kršćanstvo je, naprotiv, religija inkarnacije, konkretnosti i opipljivosti. Kršćanstvo ne dijeli čovjeka.

Lijepo je spasiti dušu, ali još ljepše i potpunije, uz dušu, spasiti i tijelo. Prvorodenac od mrtvih, Krist, to nam omogućuje. Njegova Majka prva je okusila taj slatki plod uskršnjuća i pobjede nad smrću svoga Sina; spašena je u sveukupnosti i sveobuhvatnosti svoga bića, cijelovito, integralno, dušom i tijelom uznesena je u nebesku slavu zadobivši preobraženo i slavno tijelo koje nije podložno raspadljivosti i kojem se svi mi kršćani nadamo.

Gdje je sada Marija?

Ali gdje je sada Blažena Djevica Marija? Gdje je to nebo na koje je uznesena i kakvo to nebo nas čeka? Odgovor potražimo u papinoj propovijedi na Veliku Gospu.

Papa Benedikt XVI. poučava:

- Svi mi danas znamo da se riječ "nebo" ne odnosi na neko mjesto u svemiru, na neku zvijezdu ili štogod slično: odnosi se na nešto puno uzvišenije što je teško definirati našom ograničenom koncepcijom stvarnosti. Pojmom "nebo" potvrđujemo da nam je Bog blizak i da nas ne napušta ni u trenutku smrti ni nakon smrti, već ima za nas jedno mjesto i daruje nam vječnost; želimo potvrditi

da kod Boga ima mesta za nas.

Da bismo bolje razumjeli ovu stvarnost promotrimo svoj vlastiti život: svi mi znamo da osoba koja umre nastavlja postojati na neki način u sjećanju i u srcu onih koji su je poznavali i voljeli. Možemo reći da u njima nastavlja živjeti jedan djelić te osobe, ali tek kao "sjenka" jer je i takva opstojnost u srcima naših najmilijih, prije ili kasnije, s njihovom smrću, osuđena na nestanak. Bog je, naprotiv, neprolazan i svi mi postojimo u snazi Njegove ljubavi.

Nebo je Božja ljubav

Postojimo jer nas On voli, jer misli na nas i jer nas je pozvao u život. Postojimo u Božjim mislima i u Njegovoj ljubavi. Postojimo u našoj cijelokupnoj stvarnosti, a ne samo kao "sjenka". Naša nuda i mir temelje se upravo na ovoj činjenici: U Bogu, u Njegovoj misli i u Njegovoj ljubavi, ne opstaje samo naša "sjenka", već u Njemu, u Njegovoj stvoriteljskoj ljubavi, mi bivamo očuvani, i uvedeni, čitavim našim životom i čitavim našim bićem, u vječnost.

Božja ljubav pobjeđuje smrt i daruje nam vječnost, i tu ljubav zovemo "nebom".

Velečasni Miro -

Vlč. Miroslav Bulešić, uočljivo je iz pisma što ga je uputio vlč. Ivanu Paviću, bio je dobri pastir koji je pratio i skrbio za svoje župljane, gdjegod se oni nalazili. On nije pasivan i 'oprezan' župnik, zabrinut prvenstveno da se ne bi zamjerio vlastima ili kojem moćniku. On ne čeka da se prilike srede, njegova ga revnost potiče da odmah pomogne najpotrebnijima.

Poznata je usporedba o 'dobrom pastiru' kojom je, prema zapisu evanđelista Ivana, Isus Krist predstavio sebe i svoje djelovanje nešto prije nego je završio svoje poslanje među ljudima: „Ja sam pastir dobri“ (Iv 10,11).

Istom slikom dobrog pastira mogli bismo opisati i mladog, požrtvovnog župnika u Baderni vlč. Miroslava Bulešića, koji je ovamo došao u jeseni 1943. i djelovao do jeseni 1945. Njegov lik i njegovo djelovanje već su tada u crkvenim krugovima pobudili osobitu pozornost, o čemu nam svjedoče brojni suvremenici. No, mi danas posjedujemo o njemu i posebno vjeran odraz, i to u pismima koje je u to vrijeme uputio svom starijem subratu, vlč. Ivanu Paviću. Posebno je zanimljivo pismo koje je 29. siječnja 1945. upućeno iz Baderne vlč. Paviću u Premanturu.

Podsjetimo se ponajprije prilika koje su koncem siječnja 1945. vladale u Istri. Okrutni se rat očito okretao prema završetku: partizanske su postrojbe svojim napadima bile prisutne po selima i posvuda izvan utvrđenih centara uz gradove, koje su još čvrsto držali Nijemci i talijanski fašisti. Ali prave vlasti ni

kakvog-takvog reda u Istri već odavna nije bilo. Partizani su svoje redove popunili svim raspoloživim stanovništвом, posebno muškarcima, a Nijemci su pokupili sav preostali muški svijet u svoje radne jedinice da im služe. Ostalo je stanovništvo životarilo u strahu i bijedi.

U ovakvim okolnostima vlč. Miro piše vlč. Paviću, a pismo se odnosi najviše na župljane koje su Nijemci pokupili u svoje radne jedinice. Prilike su posve dramatične, piše 25-godišnji župnik iz Baderne starijem subratu i prijatelju vlč. Paviću u Premanturu. Piše u žurbi, vjerojatno preko biskupa Radossija, koji „ide danas [autom] u Pulu.“ U prvom dijelu pisma osvrće se na vrijeme, pomalo kritički, na nerazumijevanje koje biskup i talijanski svećenici (i u tadašnjim okolnostima!) pokazuju prema hrvatskim svećenicima, pod sumnjom da se „bave politikom“, dok se oni u stvari samo zalažu „u korist naroda“. Te nepravde i sumnjičenja sablažnuju ljudi i udaljuju ih od crkve... Tko je tome kriv? Vlč. Miro piše: „Ja sam kazao i Biskupu: - Mi svećenici smo oni koji imaju malo vjere. Mi zahtijevamo od drugih ono što mi sami nemamo.“

Vlč. Ivan Pavić s bogoslovom Miroslavom Bulešićem u Rimu 1940. godine

U drugom dijelu pisma vlč. Miro piše da bi trebalo sada - „za korizmu i za Uskrs“ - pripraviti neku prikladnu poruku koja bi se objavila tiskom, pa nastavlja: „Potrebno bi bilo pripraviti [ne]što [i] samo za radnike i to čim prije. Ja sam, sada za božićne blagdane, pisao svojim župljanima. Nekoju su [mi] odgovorili; u tim pismima čujete [osjećate] kako udara srce tih jadnih i ogorčenih ljudi zbog trpljenja; oni su ipak raspoloženi na to trpljenje i hoće da se za njih Bogu molim, jer [kažu]: 'I mi molimo za Vas'. – Jadni ljudi! – Ja i Zvonko [Brumnić] kanimo

da bismo posjetili one radnike koji su na Ćićariji. – Vi dolje [kod Pule] mogli biste posjetiti one koji rade u Puli i [na otocima] Brijuni. Puno je mojih župljana tamо. Morali biste zauzeti se da bi se od Njemaca postigla mogućnost da s njima razgovara i rodbina, da im može ponesti hrane, itd.; [a onda] da ti jadni ljudi koji odavde idu pješke do Pule znaju gdje [mogu] pitati za te svoje; bilo bi [pravo] karitativno djelo kad bi se u Puli tko zauzeo i bio tako požrtvovan da priskoči u pomoć tim ljudima [koji dolaze]. – Milo [žao] mi je naroda! Strašna je kazna, pedepsa Božja!

pastir dobri

Velika kazna zbog velikih i premnogih grijeha“.

Na koncu pisma vlč. Miro još javlja: „*Protivnici su bili nemilosrdno navalili na mene. Sada se ništa ne čuje. Uz srdačan pozdrav Vama i Vašima – jesam odani – Miro.*“

Tekst Mirova pisma jasno pokazuje da ne živi daleko od svojih župljana, u nekoj izoliranoj pobožnosti, nije udaljen od konkretnih njihovih nevolja, nego živi istinski među njima. On komunicira s njima, razgovara, prima njihova pisma, on osjeća kako kuca „srce tihjadnih i ogorčenih ljudi“. Suosjeća s njima: „*Jadni ljudi!*“ Njega pogadaju patnje koje opaža: „*Žao mi je naroda!*“ Piše spontano i otvoreno, u punom povjerenju prema starijem subratu-svećeniku i prijatelju vlč. Paviću, iznoseći mu svoje programe i šire planove. Posebnu brigu pokazuje sada za radnike koji su u rukama Nijemaca.

Ponajprije, vlč. Miro najavljuje kako su odlučili – on u dogovoru s vlč. Brumnićem iz Tinjana – osobno posjetiti „*one radnike koji su na Ćićariji*“: Tamo su ih odveli Nijemci, pokupivši ih po selima oko Baderne i Tinjana u svoje radne jedinice, da na Ćićariji rade pod njihovim nadzorom na protutenkovskim rovovima i skloništima. Žive poput robova, u izolaciji i slaboj ishrani, daleko od svojih najbližih. Vlč. Miro i vlč. Brumnić žele ih sigurno ohrabriti, donijeti

im vijesti i vjerojatno koju sitnu pomoć.

U nastavku vidjeli smo kako se požrtvovni vlč. Miro ne skanjuje nego iznosi vlč. Paviću plan da se pohode i pomognu i onim radnicima koji su iz srednje Istre odvedeni na jug, u radne jedinice u Puli i okolicu: „*Puno je mojih župljana tamo!*“ Treba kontaktirati s Nijemcima da omoguće kako bi barem rodbina mogla posjetiti te ljude i donijeti im štogod za hranu, makar najskromniju okrepnu. A među kršćanskim vjernicima u Puli trebalo bi pronaći nekog požrtvovnog volontera, koji bi bio spremna „*priskočiti u pomoć tim ljudima*“, koji čak iz Baderne dolaze pješke u Pulu, prevaljuju više od 40 kilometara: da im mogne pružiti potrebne informacije gdje bi mogli naći svoje najbliže, negdje oko Pule...

Vlč. Miroslav Bulešić bio je očito dobit pastir koji je pratilo i skrbio za svoje župljane, gdjegod se oni nalazili. On nije pasivan i ‘oprezan’ župnik, zabrinut prvenstveno da se ne bi zamjerio vlastima ili kojem moćniku. On ne čeka da se prilike srede, njegova ga revnost potiče da odmah pomogne najpotrebnijima. On nije samo govorio i poučavao, nego je posvuda pratilo svoje župljane i trudio se da im pomogne u svakoj potrebi. On je bio – živi Karitas! On je nastojao vjerno naslijedovati Gospodina Isusa: „*Pastir dobri i život svoj polaže za ovce*“ (Iv 10,11). □

SPOMEN NA MUČENIKA BULEŠIĆA

Uzvišeni izdanak Crkve u Istri

SVETVINČENAT - Na blagdan sv. Bartola, apostola, Crkva u Istri obilježava godišnjicu mučeničke smrti Sluge Božjeg vlč. Miroslava Bulešića. Ove godine svečano koncelebrirano misno slavlje u župnoj crkvi u Svetvinčentu predvodio je mons. Ivan Milovan, biskup porečki i pulski, u koncelebraciji s 45 svećenika.

Mons. Milovan istaknuo je u homiliji da se Crkva u Istri svake godine 24. kolovoza spominje žrtve života, mučeničke smrti Sluge Božjeg Miroslava Bulešića te razmišlja, moli i spominje se njegova svjedočanstva vjere. Njegov mlađenački primjer života može biti svjetiljka današnjoj generaciji mlađih koji se nalaze na duhovnoj vjetrometini, izloženoj svim utjecajima današnjice, napose duhovnoj praznini. Što im danas može Crkva ponuditi? Biskup je istaknuo da je najbolji primjer upravo primjer mučenika koji su imali za što umrjeti, imali su za što živjeti i nadati se. Mučenik ne umire iz fanatizma i mržnje, ne prihvata smrt kao slijepu sudbinu, nego iz vjere i vjernosti, iz ljubavi prema Bogu i čovjeku, u hrabrosti, dosljednosti i ustrajnosti u slobodi polaže život, to što je najdragocjenije... - i to je vrhunski čin ljubavi, istaknuo je mons. Milovan.

Crkva je u Istri, ali i šire, u Miroslavu Bulešiću

od samoga početka prepoznala svjedočanstvo vjere i smatrala ga kršćanskim mučenikom. Biskup je napose istaknuo da je mučenička smrt Miroslava Bulešića mnogima u Crkvi i narodu otvorila oči kakav je taj bezbožni komunistički režim, citirajući riječi dr. Grpe: „Mnogi su ljudi uvidjeli kako biti kršćanin i svećenik ne trpi jeftine kompromise. Još je više njih shvatilo da je tom smrću vjerodostojnost komunističke vlasti u Istri zadobila smrtni udarac.“ Mons. Milovan je nastavio: „Mučenik Bulešić je smrt podnio u ljubavi i praštanju onima koji su ga progonili i usmrtili. Također, nije tek pasivno prihvatio smrt, nego ju je svjesno prihvatio i gledao je kao smisao vlastita života... Don Miro tako postaje najuzvišeniji izdanak jednog doba Crkve koje je već nazvano „stoljećem mučenika“.

Biskup je također istaknuo da se nadamo kako se uskoro približava beatifikacija don Bulešića, i poželio da don Miro bude svima nama uzor i zagovornik u jačanju, življenju i prenošenju vjere.

Istom prigodom, mr. Ilija Jakovljević, biskupijski kancelar, predstavio je novu knjigu mons. dr. Vjekoslava Milovana, vicepostulatora u kauzi Sluge Božjeg Miroslava Bulešića, pod nazivom „Bio je svet svećenik“. (L) □

(N)e)zahvalni slojevi hrvatskog društva

Kojeg li paradoksa: sada nam upravo taj sloj "tranzicijskih dobitnika" propagira društveni defetizam, provocira društvene konflikte, iskazuje nestrpljivost i nerealne zahtjeve, promiče nezahvalnost prema žrtvi slobode i Domovine.

Proteklo je ljetno, u crkvenom i društvenom pogledu, bilo obilježeno mnogim lijepim, ali i prijepornim događajima. Veselim se novim svećeničkim ređenjima, dobro posjećenim marijanskim i drugim svetačkim slavlјima, itd. pa i bogatoj ponudi i posjeti kulturno-koncertnih sadržaja u mnoštvu naših većih i manjih istarskih crkvica i kapelica.

Vjerna i zahvalna gubitnička većina

Svime se time iskaže jedna živost vjere u našem hrvatskom narodu, potreba za svjedočenjem i obnavljanjem "napadnutih i ugroženih" nacionalnih i drugih identitetskih vrijednosti.

Takve osjećaje, stavove i gledanja, nosi u sebi tek jedan tih i ponizan dio našeg društva. On nije mali, štoviše mnogobrojan je, ali je društveno razvlašten, medijski prešućen i isključen, politički postupno marginaliziran. U mnogočemu se taj nedovjedno temeljni pokretački i noseći hrvatski supstrat demokratskih promjena i državne samobitnosti danas našao na predtranzicijskoj društvenoj poziciji. Usprkos tome, taj je sloj ljudi i dalje pun nade, domovinske zahvalnosti, miroljubiv i strpljiv, vjeran političkom

Dr. Mario Sošić

naslijedu ostvarene nacionalne slobode i državne samostalnosti.

Takve smo ocjene proteklog mjeseca mogli čuti kroz mnoge crkvene propovijedi i poruke odaslane uz slavlja Dana domovinske zahvalnosti i Velike Gospe.

Nezahvalan sloj tranzicijskih dobitnika

No, za ukazati je i na onaj drugi sloj ljudi i skupina u hrvatskom društву, koji se više nipošto ne zadovoljava užitkom vlastitog povlaštenog i dominantnog položaja, već se, pa i krajnje drsko, sustavno angažira u "borbi" protiv nacionalnih, kršćanskih i društvenih vrijednosti, naših vrijednosti. Taj svoj povlašteni društveni i materijalni položaj ostvarili su zbog raznih "povoljnih" uzroka i nečasnih okolnosti, a najmanje zbog osobnih vrijednosti i vrlina. I, kojeg li paradoksa, sada nam upravo taj sloj "tranzicijskih dobitnika" propagira društveni defetizam, provocira društvene konflikte,

iskazuje nestrpljivost i ne-realne zahtjeve, promiče nezahvalnost prema žrtvi slobode i Domovine i njenim prvacima, konstruira lažno hrvatsko povijesno nasljeđe, a prešuće dugovječna antihrvatska zlodjela, propagira ljubav za druge i drugo, a prezire svoje i naše.

Takvo se stanje moglo zorno, osjetiti u prigodi obilježavanja i svetkovana Dana domovinske zahvalnosti. Zahvalnost Domovini u raznim su pozitivnim oblicima iskazivali ponajviše oni koji su tu Domovinu nosili oduvijek u srcu i duši, za koju su dali i žrtvovali mnogo toga, u času dok su njezino stvaranje i obrana bili posve neizvjesni.

S druge strane, ponašanje su joj zahvalnost iskazivali, štoviše rugali su joj se, oni koji su oblikovali, proveli i iskoristili zakone vlastitog i grupnog bogaćenja, koji predobro žive ostvarujući povlaštene prihode na dionicama, nekretninama, subvencijama, poreznim utajama, mešetarenjima, koji su jeftinno (kupili) dobili društvene stanove ili zaposjeli ogromna državna zemljišta, koji su se bez lustracijske provjere dobro uhljebili u vodeće državno-upravne, medijske i sveučilišne strukture, koji su antidemokratsku komunističku praksu zamisili s unosnim liberalno-kapitalističkim interesnim služenjem, koji su na sve moguće načine bježali, sklonili se, pritajili se, iz Domovine onda kad ju je trebalo stvarati i braniti, a danas bogato uživaju njene blagodati kroz udio u vlasti, kroz umjetničko-filmsko književno - glazbeno "djelovanje" i svekoliko medijsko samoreklamiranje i tezgarenje.

Jenili s unosnim liberalno-kapitalističkim interesnim služenjem, koji su na sve moguće načine bježali, sklonili se, pritajili se, iz Domovine onda kad ju je trebalo stvarati i braniti, a danas bogato uživaju njene blagodati kroz udio u vlasti, kroz umjetničko-filmsko književno - glazbeno "djelovanje" i svekoliko medijsko samoreklamiranje i tezgarenje.

Stvari su vidljive i opasno jasne

Misljam da niti kao vjernici, niti kao narod, ne možemo pristati na to da se od trenutno dominantnih društvenih i političkih skupina mnoge naše vrijednosti sustavno potiru i obezvrađuju kad znamo da se to čini od onih, i u korist onih, koji vlastite povijesne zablude i komunističke grijehe (grijeh protiv slobode, ravnopravnosti i pravde) ili kukavičluk u stvaranju i obrani Domovine i nečasnost u stvaranju (pokradenog) bogatstva, želete prikriti i izbrisati na najnečasniji način - falsificiranjem naše slavne prošlosti, prešućivanjem vlastitih zlodjela i cjelovite istine, te napadom na vrijednosti, časnost i dostojanstvo statusno gubitničke hrvatske vjerničke i domoljubne većine.

Pobožni napjevi naših starih

Na Trećoj smotri starocrkvenog pučkog pjevanja ispred crkve Sv. Petra i Pavla nastupilo je deset zborova i skupina iz Istre, Krka, doline Neretve i Slavonije.

Nastup zborova na placi u Sv. Petru u Šumi

U Sv. Petru u Šumi 22. kolovoza održana je Treća smotra starocrkvenog pučkog pjevanja Maša po starinski, koju je pokrenuo kantautor Bruno Krajcar, a provodi se u organizaciji Općine Sv. Petar u Šumi, uz potporu porečke i pulske biskupije, Ministarstva kulture i Istarske županije. Otvarajući susret, supetarski načelnik Mario Bratulić naglasio je da ova manifestacija nastoji poprimiti nacionalni značaj, a da su na dobrom putu svjedoči odaziv pjevačkih zborova iz Slavonije i doline Neretve.

Prije nastupa zborova na trgu ispred crkve Sv. Petra i Pavla, svečanu svetu misu predvodio je biskup Ivan Milovan, u suslavlju domaćina, pavlina, i nekolice svećenika. Misno slavlje pjevanjem je uveličao zbor župe Sv. Jurja iz De-

sana nedaleko Metkovića. Biskup je u propovijedi, među ostalim, naglasio važnost očuvanja nematerijalne kulturne baštine, napose s vjerskog i duhovnog aspekta.

Maša po starinski, svojim se kontinuitetom, a napose izuzetnom povijesnom vrijednošću repertoara te umjetničkom kvalitetom interpretacija, profilirala kao jedna od referentnih manifestacija posvećena tom specifičnom glazbenom žanru, a u jednom širem kontekstu sadržajne i jezične značajke tih napjeva neosporni su pokazatelj apsolutne neupitnosti osjećaja vjerske i nacionalne pripadnosti koje žitelji ovoga kraja postojano žive kao posve prirodni dio srži vlastitog bića već toliko vjekova.

Nastupilo je deset

zborova i skupina iz Istre, Krka, doline Neretve i Slavonije.

Domaćini, župni zbor Sv. Petra i Pavla, izveli su Staše Mati kruto tužna i U Nazaretu se nahodi, pjevači župe Sv. Agneze iz Medulin-a Poslan bi anđel Gabrijel i Budi hvaljeno, mješoviti crkveni zbor župe BDM iz Omišlja Reče Gospod Gospodevi mojemu, Pridi Duše

presveti, Vaznesena bist, te Veliča duša moja Gospoda.

Župni zbor Sv. Petra i Pavla iz Marčane otpjevali su Otče naš i Braćo, brata sprovodimo, mješoviti zbor Maestral iz Veprinca Bog se rodi i Sveti Petar va raj gre, a župni zbor iz Žminja Poslan bi Anđel Gabrijel i Litanie Muke Isusove.

Vokalna skupina iz Lanišća otpjevala je Reče Gospodin Gospodinu mojemu i O Marijo majko mila, gosti iz Dobrinja s otoka Krka - mješoviti crkveni zbor župe Sv. Stjepana Pjevajmo braćo kršćani, Slava Otcu i Blaženi neporočni v puti, Gospodi pomiluj, Hvalite otroci i Bog se rodi. Zbor Sv. Jurja iz Desana kod Metkovića otpjevali su Djelo pokajanja i Gle, Andeo Božji navijestio Mariji, a ženska pjevačka skupina KUD-a "Slavo Janković" iz Rokovici kod Andrijaševca Gospin plač.

Misa u supetarskoj crkvi

rujan 2010.

Tri teorije o porijeklu glagoljskog pisma

Teoriju o sv. Ćirilu kao tvorcu glagoljskog pisma koja se temelji na spisu "Žitije Kirilovo" dogurali su do "znanstveno potvrđene" pobornici panskavizma i jugoslavenstva, a sada je došlo vrijeme da se sve trijezno i kritički sagleda.

S obzirom na nastanak glagoljskog pisma i staroslavenske liturgije postoje više teorija od kojih su najpoznatije tri: cirilometodska, jeronimска i gotska. U našoj literaturi još uvijek dominira cirilometodska teorija o porijeklu glagoljice, no, čini se da je "sazrelo vrijeme da ta teorija bude podvrgnuta temeljitim promišljanju... i da bi nastanak tog pisma mogli povući dalje u prošlost", piše biskup povjesničar Mile Bogović. U tom pravcu i naš poznati stručnjak za glagoljicu o. Marko Japundžić, TOR, dokazao je da su staroslavenski biblijski tekstovi nastali "prije misije Svetih Braće, pa tvrdnju kako su njihovi učenici donijeli slavensku liturgiju treba apsolutno isključiti."

Sveta braća pod povijesnim povećalom

Analizom staroslavenskih biblijskih tekstova dolazi se do zaključka da oni nisu prevedeni s grčkog, nego s najstarijeg latinskog prijevoda s tzv. Vetus latina ili Itale. Uostalom, od poziva Sv. braće kneza Rastislava u Moravsku (862.) do početka njihova misijskog djelovanja (863.) bilo je prošlo tek pola godine, pa je nemoguće da je sv. Konstantin (Ćiril kao monah) u

to kratko vrijeme iznašao pismo i preveo svete stotevne.

Teoriju o sv. Ćirilu kao tvorcu glagoljskog pisma koja se temelji na spisu "Žitije Kirilovo" dogurali su do "znanstveno potvrđene" pobornici panskavizma i jugoslavenstva, a sada je došlo vrijeme da se sve trijezno i kritički sagleda. Danas se sve više vjeruje da je Ćiril oblikovao samo cirilsko pismo na temelju grčkog alfabetu i prilagođio ga slavenskom govoru. Neshvatljivo je da bi sveta braća stvarala dva pisma za slavenske narode koji su još govorili približno sličnim jezikom.

Što se tiče jeronimске teorije, prema kojoj je sv. Jeronim bio autor glagoljskog pisma i nekih biblijskih prijevoda, danas gotovo nema pobornika. Ta je teorija bila je u modi u 12. i 13. st. kad su se Hrvati uporno borili za liturgiju na svom jeziku, koju je Rim često osporavao, pa se trebalo zaštiti nekim jačim autoritetom.

Pobornici gotskog miljea

Teorija prema kojoj korijene glagoljice treba tražiti u gotskom miljeu dobiva sve više pobornika. U prilog ove teorije, kao i mogućnosti da je glagoljsko pismo ako ne začeto, a ono barem najdublje ukorjenje-

Sveti Ćiril i Metod

no u istarsko-kvarnerskom podneblju, možemo nešto reći.

Upada u oči činjenica da se glagoljica najčvršće ukorijenila baš na području Istre i Kvarnera te na tom prostoru ima najviše pisanih spomenika. S druge strane, znamo da su se

Istočni Goti (Ostrogoti) na ovom području najduže opirali bizantskoj vojsci koja je 552. definitivno uništila njihovu državu. Goti su bili dominirajući sloj u začecima hrvatske države, te su i neki hrvatski knezovi bili gotskog porijekla. Kad je Bizant uništio državu

BISKUP RAFFAELE RADOSSI

Piše mons. Ivan GRAH

Gota, nisu oni nestali i pobijeni, nego su se integrirali s većinskim narodom. Nije odmah nestalo ni njihove religije, ni njihove culture, te su zacijelo obilježili vjeru i kulturu starih Hrvata.

Iz činjenice da su Goti bili pomiješani s Hrvatima, Toma Arhidakon splitski u 13. st. imena Gota i Hrvata (Slavena) upotrebljava gotovo kao sinonime. Isti Toma kaže da je "gotska slova pronašao neki Metodije heretik koji je mnogo toga napisao protiv katoličke vjere na istom slavenskom jeziku". Ovdje se Toma pokazuje kao zadrti Roman, protivnik slavenske službe Božje, pa povezujući glagoljsko pismo s arijanskim herezom sv. Metoda nazivlje heretikom. Nema sumnje da su sveta braća Ćiril i Metod, kad su kao misionari došli među zapadne i panonske Slavene 863., iskoristila već postojeće slavensko pismo, možda ga usavršila, a svakako unaprijedila biblijsku literaturu za potrebe liturgije. U spisu iz 873. "O obraćenju Bavarača i Karantanaca" piše: "Iz Istre i Dalmacije došao je neki Slaven imenom Metodije, koji je iznašao (adinvenit) slavensko pismo te je slavenski obavljaо službu Božju". Ne zaboravimo da "Žitija" iznašače slavenskog pisma pripisuju Ćirilu, a ne Metodu.

(Nastavak u idućem broju)

BISKUP RAFFAELE RADOSSI**Biskup odvažno prosvjedovao**

Biskup Radossi je 31. kolovoza 1943. odaslao oštro prosvjedno pismo ministarstvu unutrašnjih poslova u Rimu.

Kad su u travnju 1941. talijanske i njemačke vojne vlasti ognjem i mačem osvojile veći dio Jugoslavije posljedice i nasilje osjetili su i stanovnici pograničnih župa, napose one koje su pripadale Goričkoj, Tršćanskoj i Riječkoj biskupiji. Biskupi nisu mogli prešutjeti nepravde, krvava nasilja, palež kuća i sela te nasilno odvođenje nevinih župljana u talijanske logore. Sastavili su spomenicu i 15. ožujka 1942. predali predsjedniku Biskupske konferencije Triveneta. Na konferenciji u Veneciji sudjelovao je i biskup Radossi.

U svibnju 1943. godine ratne su posljedice osjetili brojni žitelji Radossijevih biskupija zbog sumnje i moguće suradnje s partizanima. Biskup je odvažno prosvjedovao kod civilnih vlasti u Puli te mu je prefekt dozvolio da posjeti zatvorenike. Neke je uspio oslobođiti. Uhićenja i odvođenja u zatvor, zatim u logore, dosegla su vrhunac oko Velike Gospe 1943.

Prosvjedno pismo ministarstvu unutrašnjih poslova

Biskup je 31. kolovoza 1943. odaslao oštro prosvjedno pismo ministarstvu unutrašnjih poslova u Rimu. Opširno je opisao ranije mirno stanje u Pul-

koj provinciji zahvaljujući prefektu koji je obuzdavao fašistička nasilja koliko je mogao. U nastavku je nabrojio bolne i žalosne slučajeve na koje je nailazio posjećujući župe. Istaknuo je da su mu neshvatljive dvije stvari: prvo - zašto nije djelovao granični vojni kordon koji je povezivao Trst i Rijeku. Da je zaštita bila sigurnija ne bi bilo probaja (ribela) u Istru, ali „ušli su vukovi, a ovčice su izašle! I mjesto da odgovaraju čuvari granice, okrutno se postupa s ovčicama“. Drugo - biskupov su stav podržavali predstavnici civilnih vlasti i druge odgovorne osobe. Ako se tako neljudski nastavi, sigurno se velikim koracima kroči u komunizam. Nije dobio ministrov odgovor jer je doskora (8. 9. 1943.) Italija kapitulirala te su za Istru nastale velike promjene s krvavim posljedicama.

Osloboditelji zavladali u Poreču

Italija je potpisala bezuvjetnu predaju saveznim vojnim snagama te je od 8. do 12. rujna 1943. u Poreču vladalo bezvlašće. Onoga jutra porečki su predstavnici propalih talijanskih vlasti ponudili pregovore partizanskim vođama. Pregovori su se održali u borovoj šumici kod Poreča. Porečki predstavnici: podestat Peraso, sudac Giustignani i

advokat Petar Burić zamolili su biskupa Radossija da bude njihov posrednik. Partizanske ustanike zastupali su Božo Kalčić i Gašpar Žiković. Izgleda da je pregovore uz druge ustanike pratilo i svećenik Kazimir Paić te da ga je biskup zbog toga ukorio. Za vrijeme krvave okupacije uhitili su Paića u listopadu 1943. njemački vojnici, ali ga je biskup uspio spasiti najprije od vješanja, zatim i od njemačkog logora uz uvjet da napusti Istru.

Prvi je progovorio biskup. Izjavio je da su civilne i vojne vlasti voljne predati grad bez borbe partizanima i sugovornike molio da ne dođe do osveta, nasilja i ispada u gradu. Ustanički su sugovornici obećali da će se držati biskupovih riječi. Tada su porečki sugovornici predložili da Kalčić i Žiković i 50 ustanika preuzmu Poreč. Partizani su zauzeli grad i narod se donekle smirio. Njemačkom okupacijom Poreča advokatu Buriću je prijetila životna opasnost te se morao sakrivati kao i ostali partizanski vođe. Biskup se odvažio te je kompromitiranog advokata uspio svojim autom odvesti u Trst. U Burićevoj biografiji nigdje se ne spominje biskupovo dobročinstvo!

(Nastavlja se)

KRONIKA DOGAĐANJA U KOLOVOZU**Gradićanski Hrvat imenovan biskupom**

POLITIČKI ZATVORENICI NA SLOBODI. Vlasti u Kubi odlučile su pustiti na slobodu 52 politička zatvorenika nakon susreta havanskog nadbiskupa kardinala Jaimea Ortege Alamina s kubanskim predsjednikom Raúlom Castrom.

Mons. Egidije Živković

EGIDIJE ŽIVKOVIĆ, BISKUP ŽELJEZNA. Gradićanski Hrvat dr. Egidije Živković, dosadašnji glavni tajnik Austrijske biskupske konferencije, imenovan je biskupom Željezna (Eisenstadt). Naslijedio je biskupa Paula Ibyja koji je podnio ostavku radi navršene dobi. Rođen je 1963. u Novom Gradu, studirao je u Beču i Zagrebu, za svećenika je zareden 1987. Na Gregoriani je doktorirao kanonsko pravo. Novoimenovani biskup je „čovjek sredine“ i „graditelj mostova“. Njegovim imenovanjem papa Benedikt XVI. još je jednom potvrđio koliko su jake veze između Hrvata i Svetе Stolice. Mons. Živković bit će posvećen za biskupa 25. rujna.

EUROPA TOLERIRA PROGON KRŠĆANA. Ugledni publicist i novinar dr. Paul Schulmeister, bivši predsjednik Katoličke akcije u komentaru u utjecajnom austrijskom dnevnom listu Die Presseu predbacio je Evropi da tolerira progone kršćana. „Vjera koja bi se rezala na društveni moral možda ne bi bila progonjena. No, takvo poimanje ne vidi ono bitno kod progona kršćana. Mnogi ateistički ili radikalno-islamistički vlastodršci smatraju kršćanstvo ili zabludom koju valja iskorijeniti ili pak vrlo opasnim zbog njegova afiniteta prema demokraciji i ljudskim pravima.“

PAPIN RADNI ODMOR. Tijekom svog odmora u Castel Gandolfo Papa je dovršio drugi dio knjige „Isus iz Nazareta“ te radi na nacrtu nove enciklike o trećoj bogoslovnoj krepstvi – vjeri. Benedikt XVI. istodobno se priprema i na apostolsko putovanje polovinom rujna u Englesku i Škotsku, tijekom kojega će proglašiti blaženim kardinala Johna Henryja Newmana, koji je živio u 19. stoljeću.

PRVA CRKVA NAKON KUBANSKE REVOLUCIJE. Katolička crkva na Kubi uspjela je izgraditi prvu crkvu nakon Kubanske revolucije. (I. J.) □

Narodno-

Božo Milanović je zapisao: „Hrvatske su knjige u velikoj mjeri uzdržavale u obiteljima hrvatsku svijest, i to već samom svojom prisutnošću. U tom su pogledu izvršili veliku zadaću, i možda još veću negoli druge knjige, hrvatski molitvenici, jer su se oni najviše čitali i jer ljudi postaju veoma skloni onom jeziku u kojem se mole Bogu“.

Slažući svoje autobiografske zapise, Božo Milanović živo se sjećao nekih markantnih događaja iz najranijeg djetinjstva. Sjećao se oca, prekaljena hrvatskog narodnjaka, koji je navečer volio pjevati Kačićeve pjesme, koji ga je ujutro znao buditi govoreći: „Ustaj, rode, Hrvatska te zove!“ Sjećao se majke Ane iz roda Čehić, koja je umrla dok mu nije bilo šest godina.

„Sjećam se kako sam kao dječak od osam ili devet godina sakupljao novčić po novčić da si nabavim molitvenik *Oče budi volja tvoja!* Trebalо mi je 80 para, a kada sam dotjerao do toga, nijesam se više mogao ustrpjeti, nego sam otišao k župniku ne bi li mi skratio čekanje. Kroz prozor župnoga stana pružio sam mu sve što sam imao i upozorio ga da su potrebne još tri pare. On mi je taj manjak dragovoljno oprostio te mi izručio - nov molitvenik! Odmah sam otrčao kući te ga, sav srećan, prikazao svojim ukućanima. Već drugi dan počeo sam ga čitati od prve stranice redom dalje, dok ga nijesam pročitao polagano do konca“, piše u svojim uspomenama.

Otc, majka i Dobriline knjige

Vidimo: uz oca i majku, u najdublja prva zapamćenja ide i štovanje Dobriline knjige *Oče budi volja tvoja!* Iz ovog svjedočanstva o prvoj ljubavi možemo izlučiti troje: prvo - nezadrživu čežnju Bože dječaka prema knjizi-molitveniku; drugo - smisao za ciljano odricanje od ugodnog u vidu postignuća vrednote i uspjeha te treće - stil ustrajanja na zacrtanom zadatku, korak po korak, do kraja. Te tri crte izrazite su Božine karakterne i životne značajke.

Dobivši suglasnost tadašnjeg vlasnika Dobrilina molitvenika, *Bratovštine hrvatskih ljudi u Kastvu*, Milanović je 1924. objelodanio deseto izdanje *Oče, budi volja tvoja!*

Prvi priređivač, biskup Juraj Dobrila (1812.-1882.), osobno je tiskao četiri prva izdanja; peto i daljnja izdanja spremio je i objelodanio Dobrilin osobni prijatelj i tajnik, kasniji ravnatelj biskupske kancelarije u Trstu Petar Flego (1848.-1910); posljednja izdanja, uključivši i deveto - zadnje koje je ugledalo svjetlo prije Prvoga svjetskog rata (u

osvjetiteljsko štivo

OBLJETNICE MONS. MILANOVIĆA

Mons. Božo Milanović, Kringa, 10. listopada 1890. – Pazin, 28. prosinca 1980., odgojen je u narodnjačkoj katoličkoj obitelji, obrazovanje je počeo u Kringi, a nastavio u gimnaziji u Pazinu. Nakon mature opredijelio se za studij teologije u Gorici, za svećenika je zaređen u Trstu 1914. Postavljen je za kapelana u Pićnu. Godine 1917./18. boravio je u zavodu Augustineum u Beču radi pripreme doktorata. Nakon rata kratko je službovao u Kringi, pa je premješten u Trst. Tu se posvetio političkoj i nakladničkoj djelatnosti radi održavanja nacionalne svijesti istarskih Hrvata i Slovaca. Godine 1941. interniran je u Bergamu. Nakon pada fašizma 1943. vratio se u Trst.

Nakon završetka rata nove su vlasti uspostavile kontakt s Milanovićem radi dobivanja potpore Crkve za pregovore o budućim državnim granicama. Sudjelovao je u radu Pariške mirovne konferencije. Godine 1946. preselio se iz Trsta u Pazin. Bio je ravnatelj sjemeništa, vodio je Visoku bogoslovnu školu u Pazinu, predavao i pisao udžbenike. Dobio je više državnih priznanja, počasni naslov prelata Njegove Svetosti te počasni doktorat zagrebačkog Teološkog fakulteta.

U povodu Milanovićevih obljetnica – 120. rođenja i 30. obljetnice smrti – u pripremi je tiskanje zbornika. U nekoliko nastavaka objavit ćemo izlaganja nekih autora

Opatiji 1908.) dala je tiskati *Bratovština hrvatskih ljudi u Kastvu*.

Što je Milanovića osobito nutkalo da prione uz daljnje izdavanje molitvenika Oče, budi volja tvoja? Što je zapravo htio?

U Milanovićevoj optici osnovni motiv posezanja za knjižicom Oče, budi volja tvoja! bio je narodno-osvjetiteljski, da ne kažemo narodno-politički. Evo njegovih riječi:

– Budući da je talijanska država svim silama nastojala da, naš narod proguta, tj. da ga kao narod uništi, (...) zato je naše javne radnike u čitavom njihovom djelovanju vodila jedna glavna svrha: da Hrvati i Slovenci u Italiji sačuvaju svoj jezik i svoju narodnu svijest te se kao narod, spase od propasti; zbog toga je sav naš politički, kulturni i gospodarski rad imao narodno-obrambeno obilježje, pa ga treba

također s tog stanovišta promatrati (Pod Italijom III, 29).

„Hrvatske su knjige u velikoj mjeri uzdržavale u obiteljima hrvatsku svijest, i to već samom svojom prisutnošću. U tom su pogledu izvršili veliku zadaću, i možda još veću negoli druge knjige, hrvatski molitvenici, jer su se oni najviše čitali i jer ljudi postaju veoma skloni onom jeziku u kojem se mole Bogu“ (n. dj. II, 30).

Molitvenik ušao u sve istarske crkve

Držim da je u ovom gledanju zadnje uporište Milanovićevoj stamenoj odluci da, koliko bude do njega, svim silama radi na konstantnom podržavanju prisutnosti Dobrilina molitvenika među istarskim Hrvatima. Vidovitom intuicijom i uspješnom intervencijom ta je općenitija funkcija tog molitvenika

dobila najslužbeniju potporu nadležne crkvene vlasti kad je najviše trebalo. Oče, budi volja tvoja! kao zakoniti obredni ili bogoslužni priručnik ušao u sve istarske crkve u kojima se okupljao hrvatski katolički svijet.

Možemo kazati još to da je B. Milanović do svojih poznih ljeta priredio još tri izdanja: godine 1964. sedamnaesto, 1969. osamnaesto i 1975. devet-

aesto, ovo potonje u suradnji s domaćim svećenicima. Dvadeseto izdanje objelodanjeno je 1980., u godini kad je njegov prethodni priredivač slavio devedesetu i posljednju obljetnicu života. To su izdanje, u suradnji s Ivanom Bartolićem i Miroslavom Milovanom, uredili Anton Benvin, Antun Hek i Ivan Milovan.

Doživljavajući se kao Dobrilin učenik, odgajanik a u nečemu i kao uporni nastavljač Dobrilina programa, B. Milanović se s osobitim pijetetom odnosio prema biskupovu uzopriručniku, molitvenoj knjižici *Oče, budi volja tvoja!* U stanovitoj mjeri bio je on nedovoljno kritičan, smatrajući da je u knjizi sve od Dobrile, iako znamo da to ne stoji, jer mu je autor Austrijanac Alois Schlör. Dobrila je prvenstveno prevodilac i priredivač, u nečemu samo tvorac.

Molitvenik "Oče budi volja tvoja"

Inocentni ili nedužni šum na srcu

Što liječnik čuje kada stetoskopom sluša srce? Obično čuje dva srčana tona. Oni su posljedica rada srčanih zalistaka i prolaza krvi kroz pretklijetke i klijetke. Uz ova dva tona može se čuti i šum. To je zvuk koji čujemo između dva srčana tona. On je posljedica donekle promijenjenog, turbulentnog, tijeka krvi kroz srcu.

U djece i mlađih nerijetko se na sistematskom pregledu ili pregledu u tijeku neke akutne bolesti može čuti šum na srcu.

Nema razloga za strah. Šum na srcu najčešće je bezazlena pojava. Samo tri posto svih srčanih šumova u dječjoj dobi uzrokovani su prirođenim ili stečenim srčanim greškama. Ostalih 97 posto šumovi su na zdravom srcu.

Što liječnik čuje kada stetoskopom sluša srce? Obično čuje dva srčana tona. Oni su posljedica rada srčanih zalistaka i prolaza krvi kroz pretklijetke i klijetke. Uz ova dva tona može se čuti i šum. To je zvuk koji čujemo između dva srčana tona. On je posljedica donekle promijenjenog i turbulentnog tijeka krvi kroz srcu.

Kako dijelimo srčane šumove?

1. Akcidentalni (nedužni ili neorganski) šum – javlja se na zdravom srcu.

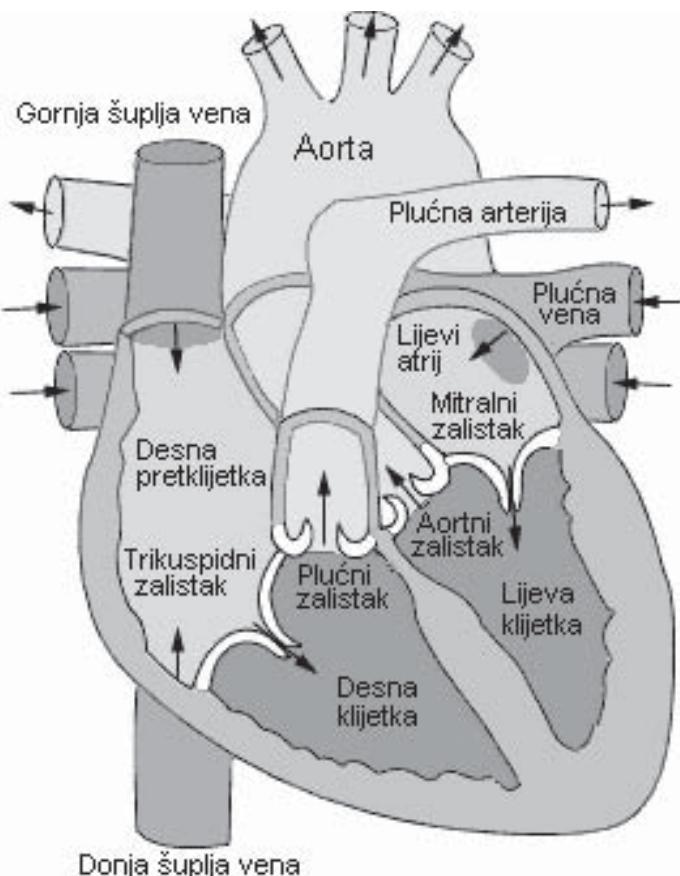
2. Organski (patološki) šum – posljedica urođene ili stečene srčane greške.

Uz ove dvije osnovne grupe spominje se i funkcionalni šum. To je šum na zdravom srcu. On je uzrokovan nekom bolešću, izvan srca, koja ubrzava protok krvi kroz srce. To mogu biti: povišena tjelesna temperatura, slabokrvnost, pojačani rad štitne žlijezde.

Nedužni šum česta je pojava. Javlja se u 25 do 30 posto ljudi. Češća je u nekim obiteljima. Ako ga imaju majka ili otac veća je vjerojatnost da će ga imati i dijete. On se prvi puta može čuti u bilo kojoj dobi djetinjstva ili mladosti. Jedino kada se prvi put čuje u prvom mjesecu života veća je mogućnost da se radi o srčanoj grešci. Tada je odnos nedužni šum - prirođena srčana greška 1:12. Što se šum kasnije čuje, veća je vjerojatnost da se radi o nedužnom šumu.

Kako znamo da se radi o nedužnom šumu?

Djetetov liječnik, već na osnovi razgovora s roditeljima i pregleda može s velikom vjerojatnošću zaključiti radi li se o nedužnom šumu. Kod takva djeteta roditelji ne zamjećuju nikakve poteškoće. Dijete je primjereno razvijeno za dob. Zvučne osobine šuma (na stetoskopu - liječničkim slušalicama) ukazuju da se radi o nedužnom

šumu. Potrebno je, ipak, barem jednom učiniti kardiološku obradu. Na taj način mogu se isključiti neke blage srčane greške koje bi se mogle zamijeniti s nedužnim šumom. Obrada se sastoji od kardiološkog pregleda (koje obavi dječji kardiolog-pedijatar subspecijalist za bolesti srca), elektrokardiograma i ultrazvuka srca. Pretrage su jednostavne, nisu bolne ni štetne. Dječji kardiolog može nakon ovakve obrade zaključiti je li djetetovo srce zdravo.

Ako je vaše dijete upućeno na kardiološki pregled, ne morate biti zabrinuti. Najvjerojatnije dijete ima zdravo srce. Ako djetetov liječnik sumnja na ozbiljnu srčanu grešku, na njegovo traženje dijete će dječji kardiolog pregledati u najkraćem roku.

Na kraju zaključujemo:

Nedužni šum nije bolest.

Može se čuti cijeli život.

Ne očekuje se prijelaz nedužnog šuma u srčanu grešku.

Sve tjelesne aktivnosti dopuštene su bez ograničenja. □

Kostelić: Upornost svima dostupna vrlina

PREDSJEDNIK ZA ROĐENDAN U ISTRU.

Predsjednik Hrvatske dr. Ivo Josipović boravio je 28. kolovoza, na svoj rođendan, u Istri, kada je posjetio Rovinj i Kanfanar i tvrtku Adris. „Po informacijama koje sam dobio, Adris je među deset najprofitabilnijih hrvatskih tvrtki jedina koja je u domaćem vlasništvu, što je isto tako pozitivno. Adris grupa je tvrtka koju bi svaka država mogla samo poželjeti“, izjavio je dr. Josipović.

MIRNA IDE DALJE.

Nakon stanke od gotovo dva mjeseca, u rovinjskoj tvornici ribljih konzervi Mirna ponovno je pokrenuta proizvodnja. Usto, Marinko Došen imenovan je novim direktorom tvornice. Novost je i to da su ribari odmrzli odnose s Mirnom kojoj nisu htjeli isporučivati ribu zbog dugova. Mirna proizvodi već 133 godine, bila je najveći ribarski kombinat u Hrvatskoj.

ŠKOLA SA SAMO JEDNIM UČENIKOM.

Škola u Koromačnu u ovoj školskoj godini radit će samo za jednog učenika – četvrtaša Martina Cukona iz Viškovići. Ako je prošle školske godine, kada je Martinu društvo pravila Katarina Plazibat, koja u peti razred mora u Labin – i vrijedila dvojba je li riječ o najmanjem odjeljenju u Hrvatskoj, sada je taj epitet i šire neupitan: ima li

Koromačno najmanju školu na svijetu?. „Bit će jedan Martin i četiri učiteljice. Raditi s jednim djetetom je

dio Bizjak, Darko Jakac, Robert Benčić i Benjamin Pahović, priključili su se akciji prikupljanja priloga

jenio priznanje brončanog sjaja, pa je Predsjedništvo Glazbenog društva Sokol, nezadovoljno takvom odlukom, povuklo kandidaturu. Gradski vijećnici očijenili su taj potez drskim i bezobraštinom bez preseданa, jer – kako su rekli – „ne možete odbaciti ono što vam se daruje“.

POMORCI SPASILI DJEČAKA.

Petogodišnji dječak iz Mađarske, koji se vjerojatno igrao na plavbi, pao je 26. kolovoza u more u kanalu Sv. Marko u Veneciji. Najbrži i najprijezbni bili su Puljanin, upravitelj stroja broda „Dora“, i Riječanin, strojar na istom brodu što održava liniju između Istre i Venecije. Hrabri pomorci koji su to primijetili skočili su u more i spasili dječaka. Željeli su ostati anonimni.

NAMJERNO UBIJEN DUPIN.

Pulski veterinar pronašao je u uvali Budava kod Kavrana smrtno ranjenog dupina, dugog gotovo tri metra i teškog 300 kilograma, zaštićene vrste. Nevjerojatno je da je netko namjerno pucao iz puške na dupina, simbol radosti i života u moru.

Ivica Kostelić

fantastično, san snova, kao privatna škola. No, naravno da učenike, s druge strane nedostaje društvo“, kaže učiteljica Alma Poljak.

NOVIGRAD DOBIO SPORTSKU DVORANU.

U povodu Dana grada i nebeskoga zaštitnika sv. Pelagija, u Novigradu je 27. kolovoza svečano otvorena sportska dvorana. „Iznimno sam ponosan i zadovoljan što sportskoj zajednici, mladima i svim građanima Novigrada predajemo na korištenje ovu sjajnu polivalentnu građevinu i jedinstven sportski objekt“, izjavio je gradonačelnik Anteo Milos.

HUMANITARNI KONCERT KLAPE MOTOVUN.

Klapa Motovun održala je sredinom kolovoza humanitarni koncert na slikovitom gradskom trgu. Članovi klape - Tomislav Pahović, Vedran Majcan, Nenad Kujundžić, Klau-

za nastavak liječenja njihova sugrađanina Ivana Pavletića, koji je nastradao u prometnoj nesreći.

IVICA KOSTELIĆ S DAROVITIM UČENICIMA.

Naš najbolji skijaš, Ivica Kostelić, krajem kolovoza posjetio je Znanstveni kamp mladih u Višnjunu koji za darovite učenike iz cijele Hrvatske organizira višnjanska Zvjezdarnica. „Za vrhunske rezultate treba se odrijeti. Treba upamtiti da je upornost svima dostupna vrlina. Ako i niste nadareni, možete biti uspješni, samo ako ste uporni i mnogo radite. Tada ćete i dostići i preći one koji su imali talent, a nisu na njemu radići“, poručio je mladima.

NAGRADE U SJENI SKANDALA.

Dodjela gradskih priznanja u Buzetu protekla je u sjeni skandala. Odbor je muškoj klapi Pinguentum nami-

DOBRA RUKA:

Ilijašić Željko, Francuska 300,00 kn

Nastup klapa Teran iz Trviža na 9. večeri hrvatskih klapa u Trvižu u prigodi Dana domovinske zahvalnosti

IDUĆI BROJ LADONJE IZLAZI 3. listopada

Donosi:

Reportažu, život vjere iz Vodnjana

Završetak svjedočanstva zlatomisnika Ante Žufića

Intervju akademik Josip Bratulić

Aktualno * Kronika iz biskupije i župa * Feljton

PAZINSKI

KOLEGIJ

KLASIČNA GIMNAZIJA

Prvi hrvatski kolodž

“**Prvi radni dan u školi za 78 učenika i dvanaestero predavača bio je 16. rujna 1993. godine**

Pazinski kolegij – klasična gimnazija, mješovita katolička škola s pravom javnosti, službeno je otvorena 25. rujna 1993. Osnovana je zauzimanjem mons. Antuna Heka te potporom porečkog i pulskog biskupa Antuna Bogetića i ostalih crkvenih i državnih vlasti. Povelju o početku obnove zgrade sjemeništa i otvaranja Kolegija potpisao je predsjednik Republike Hrvatske dr. Franjo Tuđman 31. siječnja 1993. Prvi učenički naraštaj upisan je u rujnu te iste godine: 78 učenica i učenika, dvanaestero predavača. Prvi radni dan bio je 16. rujna 1993.

Zauzimanjem mons. Heka, prvoga ravnatelja škole, izgradena je i sportska dvorana, a za potrebe smještaja učenika, Porečka i Pulskog biskupija izgradila je 2004. učenički dom Kolegija.

Bila je to prva privatna srednja škola s pravom javnosti u Hrvatskoj.

Početak školske godine

“**Svetom misom
6. rujna u novu
školsku godinu**

Nova školska godina u Kolegiju počinje u ponedjeljak 6. rujna svetom misom u 9 sati koju će predvoditi porečki i pulski biskup mons. Ivan Milovan.

Učenici su raspoređeni u osam razrednih odjeljenja i isto toliko skupina.

Maturantice i maturanti prve generacije

A

Darko Andić, Sanja Bačić, Igor Bartolić, Ivan Benčić, Iva Buljan, Miroslav Čabraja, Marina Dubravac, Dalibor Grubiša, Valentina Jeletić, Jelena Kancijanić, Anton Katunar, Karla Kiš, Vladimir Krstulja, Vedran Levak, Zoran Levak, Iva Major, Silvija Mučnjak, Ivana Peruško, Marin Pivac, Matija Rabak, Aleksandar Razdorov, Valerija Samaržija, Slaven Skoko, Sladana Spetić, Barbara Spremo, Marko Srećec, Lucija Turčić, Sandra Zohil.

B

Deni Andić, Vencel Arambašić, Miroslav Barun, Esma Bešlagić, Sanjin Bučić, Dragomir Budimir, Ana Čehovin, Adriana Dellapicca, Tugomil Erman, Sandra Fattor, Slavko Fornažar, Saša Gjeldum, Domagoj Gršković, Igor Gržinić, Saša Guttmann, Goran Hrastić, Toni Kordić, Irena Marić, Marijana Marušić, Ivan Mejak, Tomislav Pahović, Marija Palalić, Aleksandra Paić, Boris Sesar, Anamarija Simčić, Svjetlana Tomičić, Franjo Volarić, Doris Zajc.

DVANAEST KATOLIČKIH SREDNJIH ŠKOLA U HRVATSKOJ

Crkva obnavlja tradiciju obrazovanja

99 Komunistička vlast nasilno je 1946. zabranila djelovanje svih katoličkih škola u Hrvatskoj

Pazinski kolegij i sportska dvorana

U Hrvatskoj prve škole otvaraju benediktinci. Osim njih, dominikanci, franjevci, isusovci, pavlini te mnogi ženski redovi daju doprinos naobrazbi i školstvu u Hrvatskoj. Nasilan prekid ove bogate tradicije nastao je 1946. kada se odlukom tadašnjih vlasti ukida svekoliko katoličko školstvo u Hrvatskoj. Zabranjeno je djelovanje 90 katoličkih osnovnih i 70 srednjih škola. Ostalo je samo nekoliko katoličkih gimnazija za naobrazbu svećeničkih kandidata, ali im je 1948. ukinuto pravo javnosti.

Stvaranjem samostalne hrvatske države, Katolička crkva počinje s obnovom svoje odgojno-obrazovne uloge u društvu. Pravo osnivanja i financiranja katoličkih škola temelji se na međunarodnim ugovorima sklopljenim između Svetе Stolice i Republike Hrvatske.

U Hrvatskoj trenutno ima dvanaest katoličkih škola s pravom javnosti. Osim u Pazinu, djeluju u Zagrebu, Sinju, Osijeku, Slavonskom Brodu, Požegi, Virovitici, Dubrovniku, Zadru, Splitu i u Rijeci.

Dok još nije bilo zakonskih mogućnosti 1980. spominjala se ideja o školi u bivšoj zgradi sjemeništa u Pazinu kao o mogućoj ustanovi. Smatralo se da je ta djelatnost najbliža poslanju Crkve, njezinoj tradiciji i svrsi za koju je zgrada izgrađena i najveći doprinos potrebama Crkve i njezinoj budućnosti: ulaganje u obrazovanje i odgoj mladih najvažnije je ulaganje u budućnosti.

Kulturna i javna djelatnost

99 *Pazinski kolegij – klasična gimnazija obilježava svoj dan na blagdan sv. Josipa sv. misom, prigodnim programima i druženjem*

Tradicionalna nogometna utakmica roditelji - profesori povodom Dana Škole 2003.

IZLETI I EKSKURZIJE. U skladu s pravilnikom Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa, a razmjerno mogućnostima škole i učenika, organiziraju se izleti u domovinu i u inozemstvo.

JAVNI NASTUPI UČENIKA ŠKOLE. Škola svake godine sudjeluje na gotovo svim školskim i domskim smotrama i natjecanjima, angažirani su na mnogobrojnim susretima: LiDraNo, Domijade, SKAGI, učenici Kolegija nastupaju u humanitarnim akcijama, aktivan je školski zbor, ženska i muška klapa.

SPORTSKE AKTIVNOSTI. Domska i srednjoškolska natjecanja na općinskoj, županijskoj i državnoj razini. U školi djeluje Školsko športsko društvo Klasičar koje uključuje skupine: mali nogomet, rukomet, košarka, odbojka, stolni tenis i šah. Košarkaška skupina sudjeluje u Županijskoj košarkaškoj ligi.

PROSLAVA DANA ŠKOLE. Škola slavi svoj dan na blagdan sv. Josipa 19. ožujka. To nije dan rezerviran samo za učenike. Nakon sv. mise predstavlja se rad Kolegija u protekloj godini, nastupaju učenici i njihovi gosti. Program upotpunjaju predstavnici roditelja. Obilježavanje završava sportskim susretom roditelja učenika i djelatnika Kolegija.

ŠKOLSKI LIST I RADIOSKE EMISIJE. U školskom listu "Osmi sat" objavljaju se literarni, znanstveni, ali i humoristični radovi učenika, a uključeni su i učenički likovni radovi. Učenici radijske skupine tijekom školske godine dva puta mjesečno ostvaruju na Radio Istri radijsku emisiju prema Godišnjem planu i programu rada te izvannastavne aktivnosti.

AKTIVNOSTI U NERADNIM DANIMA I U VRIJEME PRAZNIKA. Budući da je i učenički dom sastavni dio školske zgrade, učenici često ostaju za vrijeme vikenda u zgradu. Nakon upisa u I. razred, u srpnju, za upisane učenike organizira se zajedničko druženje i boravak nekoliko dana u Kolegiju kako bi se bolje upoznali.

Škola, osobito preko ljetnih praznika, ugošćuje brojne skupine – polaznike dramskih radionica u sklopu Kazališnog kampa "Tirena", Ljetni kamp mladih matematičara, skupine mladih iz Istre, skupine gostiju iz katoličkih škola i sl.

**Mons.
Antun
Hek, prvi
ravnatelj**

Mons. Antun Hek, prvi ravnatelj Kolegija, rodio se 1944. u Hekima, poginuo je u prometnoj nesreći u Tarskoj vali 2002. Za svećenika je zaređen 1968. Na Filozofskom fakultetu u Zagrebu završio je studij hrvatskog jezika i književnosti te latinski jezik. Sa suradnicima je pokrenuo bogatu izdavačku djelatnost. Bio je predsjednik IKD Juraj Dobrila, ravnatelj biskupijskog Caritasa, kapelan Njegove Svetosti pape Ivana Pavla II.

Bio je čovjek ponosa i nade, nasljednik onih istarskih narodnih svećenika kakav je bio Božo Milanović, Antun Kresina, Josip Turčinović, Miroslav Bulešić... Na godišnjicu njegove smrti biskup mons. Ivan Milovan istaknuo je da smo zahvalni Bogu za taj bogati život.

Nagrade/ Priznanja

Kolegij je 20. škola u Hrvatskoj po rezultatima na državnoj maturi. Na 22. mjestu je Gimnazija i strukovna škola iz Pazina, a na 32. mjestu puljska Gimnazija.

U srpnju je pazinski gradonačelnik Renato Krulčić primio najuspješnije srednjoškolce, među kojima i one iz Kolegija: Jasminu Šestan, Matea Paulišića, Elis Baćac, Antonija Hrelju, Mariju Drandić i Magu Rajić. Uz njih nagrađeni su i prof. Majda Praiz, Miranda Guštin, Sandra Zohil, Mario Turić i Ivica Šuran.

Na državnom natjecanju iz matematike u Šibeniku Maga Rajić osvojila je treće mjesto (mentorica Miranda Guštin).

Na 35. međužupanijskoj Domjadi djevojke Kolegija osvojile su prvo mjesto u odbojci i u stolnom tenisu, a dečki u košarci.

Antonio Hrelja je na državnom natjecanju u talijanskom jeziku, što je održano u Opatiji, osvojio treće mjesto na B listi.

„Vila more letit sama, a štriga mora zet metlu“ naziv je radio emisije radijske skupine koja je osvojila prvo mjesto na državnom Lidranu u Šibeniku. Autorice: Elis Baćac i Marija Drandić, mentorica Majda Praiz.

DJELATNICI

Profesori s pokojnim mons. Antunom Hekom

ŠKOLSKI ODBOR: mons. Marijan Kancijanić, predsjednik, mr. Anita Crnković, vlč. Jordan Rovis, dr. Božidar Mrakovčić, prof. Sandra Zohil, prof. Zvijezdana Bertetić, prof. Kristina Varda, Irenko Pilat, predstavnik roditelja, Armando Miljavac, predstavnik roditelja.

RAVNATELJ: Ivica Kordić, dipl. teolog

TAJNICA: prof. Nada Krnjus

PROFESORI:

Daniel BOGEŠIĆ - geografija, povijest

Katarina BREŠČIĆ ŠEGOTA - engleski jezik

Eva BULIĆ - likovna umjetnost

Sanja DEPIKOLOZVANE - hrvatski jezik

Darko DUGAC – latinski, grčki jezik

Miranda GUŠTIN - matematika

Irena HUDAK BOGEŠIĆ - kemija

Sonja LJUBETIĆ - latinski jezik

Milica MALIGEC – latinski, grčki jezik

Pero MARIĆ - tjelesna i zdravstvena kultura

Andrejina MILIĆIĆ – hrvatski, engleski jezik

Martina MILUTINOVIĆ - povijest

Orijana PAUS - hrvatski jezik

Majda PRAIZ - logika, vjerouauk, filozofija

Martina PULIĆ - biologija

Gordana RADIĆ LABINJAN - matematika

Tina STEPIĆ - sociologija , politika i gospodarstvo

Ivica ŠURAN - informatika

Katarina TEKLIĆ - njemački jezik

Mario TURIĆ - fizika

Marica URŠIĆ - glazbena umjetnost

Sandra ZOHIL - povijest, talijanski jezik

Koraljka ŽIC - psihologija

STRUČNE SURADNICE: Roberta BARIČEVIĆ IVIĆ, psihologinja, Kristina VARDA, knjižnjičarka

ODGAJATELJI: Zvijezdana Bertetić, s. Anita Crnković, Nikolina Ivošević, Tatjana Ljubešić, Tea Marohnić, Zvjezdana Smolić, Darko Tumpić, Tomislav Uzelac-Šćiran

MEDICINSKE SESTRE: Dorijana UJČIĆ, Julijana KOSTELAC

VODITELJICA RAČUNOVODSTVA: Branka LAKOŠELJAC

KODEKS

1. Voljeti učenike, jer oni za nekog predstavljaju «moje dijete», jer su naši učenici, jer smo mi zbog njih u školi.
2. Poštivati učenike, njihovu čast i dostojanstvo i postupati prema njima pravedno.
3. Ne dokazivati učenicima da ne znaju nego ih naučiti da bi znali. Koliko će naučiti, ne ovisi samo o njihovom učenju nego i o profesoru.
4. Popratnim informacijama uz rub propisanog gradiva motivirati učenike i izazvati značajku da samoinicijativno uče i istražuju te se koriste svojim sposobnostima i razvijaju ih.
5. Biti učenicima na usluzi u njihovoј znanstvenoj i životnoj značajki.
6. Biti osjetljivi sugovornici i podrška u učeničkim životnim problemima, strahovima i nesigurnostima.
7. Sudjelovati u programima kojima je cilj stručno, pedagoško i osobno usavršavanje i podizanje razine međusobnih odnosa, suradnje i suodgovornosti.
8. Štititi ugled svojih kolega profesora.
9. Uskladiti se s ciljevima i interesima škole te s radom ostalih sudionika u obrazovanju, odgoju i životu u Kolegiju.
10. Profesor katolik sve će to izvršavati ne samo kao svoju obvezu nego i kao svoju suradnju s Božjim planom izgradnje boljeg svijeta.

PROJEKTI

UPOZNAVANJE UČENIKA UPISANIH U I. RAZRED. Upoznavanje učenika prvih razreda međusobno i s budućim razrednicima, profesorima i odgajateljima u svrhu bolje prilagodbe na školske i domske uvjete počinje dolaskom na upis u prvi razred (početkom srpnja) i nastavlja se boravkom u Kolegiju sljedeća dva dana. Organiziraju se sportsko-rekreativne aktivnosti i kulturno-zabavni sadržaji. Kućni red škole i očekivanja novih učenika od Kolegija predstavljaju se tijekom radionica («Tolerancija», »Kućni red», »Prihvatanje različitosti», »Vrijednosti»).

HUMANITARNE AKCIJE. Provedba humanitarnih akcija nastoji promovirati razvoj humanih vrijednosti i aktivno sudjelovanje u široj društvenoj zajednici i preuzimanje socijalne odgovornosti. Projekt MISIONAR osmišljen je s ciljem promicanja osnovnih ljudskih vrijednosti i solidarnosti s najsrodašnjom djecom u Africi pružanjem finansijske pomoći za školovanje djece u misiji Lusu u Zambiji.

ODLAZAK UČENIKA PRVIH RAZREDA U RIM. Učenici prvog razreda tijekom višednevnog boravka u Rimu upoznaju antičku kulturnu i povjesnu baštinu Rima i zajedno sudjeluju na sv. misi koju predvodi Sveti Otac Papa.

Detalj iz hola Kolegija

Nagrade/ Priznanja

Učenice Ana Galant i Elis Baćac nagrađene su na Čakavijani: Galant za pjesmu, a Baćac za humoresku. Mentorica Orijana Paus.

Na istarskoj Vjeronaučnoj olimpijadi, održanoj u Kolegiju, najbolja je bila ekipa puljske Gimnazije, ekipa Kolegija druga, a porečke SS Mate Balote treća.

Košarkaši su na turniru za Valentinovo osvojili prvo mjesto.

Grupa Hot club de Istra nastupila je u Zagrebu u finalu Hrvatskog Imagine Festivala. Na tom natjecanju mlađih glazbenika osvojili su posebnu nagradu Hrvatske glazbene mlađeži.

Pobjednik je ovogodišnje VIP Eureke, multidisciplinare smotre znanstvenog stvaralaštva hrvatskih srednjoškolaca Mateo Paulišić, učenik Kolegija. Mentor: Mario Turić.

Na državnom natjecanju iz informatike, održanom u Puli, učenica Kolegija Jasmina Šestan osvojila je drugo mjesto. Mentor: Ivica Šuran.

6 PRILOG LADONJE

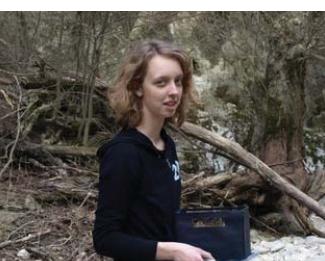
ZAŠTO KOLEGIJ?

Ivan Milotić: Kada se susrećem s prijateljima klasičarima, u našim se razgovorima uvijek razabire neki osobiti ponos na klasičnu naobrazbu i temeljno poznavanje klasičnih jezika. Gimnazijalska klasična naobrazba na studiju prava pokazala se kao nenadoknadiva prednost.

Majda Praiz: Kolegij sam upisala prije 12 godina. Privukla me svojevrsna „egzotika“ programa. Međutim, najveća prednost je suživot s ostalim kolegama. Danas, kao profesorica u Kolegiju, mogu se poistovjetiti s potrebama učenika.

Ana Galant: Odlučujući kriterij za odabir bili su mi ljudi. Kreativni, samosvesni mladi ljudi koji razmišljaju svojom glavom. Sada, četiri godine kasnije, nalazimo se pred velikim odlukama, ali jači za iskustvo Pazinskog kolegija.

1

2

3

4

5

6

7

Tko/što?

1. Županijsko natjecanje iz klasičnih jezika, 2010.
2. Nastup „Hot Club de Istra“ koji čine učenici Kolegija
3. Dan maturanata, 2004.
4. Odbojkašice, turnir u Ogulinu, studeni 2009.
5. Terenska nastava u Žminju, 2010.
6. Raspljesane djevojke, Party bez alkohola, 2010.
7. Dan maturanata, 2010.
8. Maturalni izlet, 2004., Pisa
9. Plitvička jezera, 2002.
10. Košarkaši, pobjednici Božićnog turnira, 2009.
11. SKAGI 2010.
12. Drugaši u Regensburgu, 2003.
13. Susret zborova u Osijeku, 2010.
14. Terenska nastava u Roču, 2005.
15. Dvanaesta generacija u Rimu, 2005.

ZAŠTO KOLEGIJ?

Josip Peteh: Kolegij je za mene jedan veliki Božji dar koji me je doveo do još većeg. Bog me iz Kolegija odveo u Rijeku na Teologiju, još malo pa će ređenje. Tebi, brate, preporučam da u svemu tražiš Božju volju i što god radiš, radi zato jer te Bog za to stvorio.

Nina Lukež: Neizmjerno sam zahvalna svojim roditeljima što su mi pomogli i podržali da upišem ovu školu. Sada, pri kraju svoga studija, mogu sa sigurnošću reći da sam stekla vrlo kvalitetno obrazovanje, meni možda važnije od toga - dobar katolički odgoj.

Rebeka Pilat: Upisala sam Pazinski kolegij jer sam smatrala i još uvijek smatram da je ta gimnazija najbolja podloga za moje buduće obrazovanje. Profesori su odlični, stekla sam mnoga poznanstva. Vrlo sam sretna i zadovoljna što sam u ovoj gimnaziji.

IZGRAĐEN NOVI UČENIČKI DOM

Svi učenici pod istim krovom

„Boravkom svih učenika pod istim krovom Kolegij je postao u pravom smislu riječi koledž“

Pazinski kolegij – klasična gimnazija s pravom javnosti ustanova je koju čine škola i dom. Do izgradnje novog doma neki su učenici bili smješteni u prostorijama nekadašnje vojarne. Kvaliteta života podignuta je na višu razinu izgradnjom nove zgrade doma. Kamen temeljac položen je u veljači 2004., a izgradnju je financirala Porečka i Pulska biskupija.

Novi je dom otvoren i blagoslovљen u studenome 2004. Oličenje je moderne arhitekture. U domu se može smjestiti stotinu učenika. Sa starom zgradom dom je povezan suvremeno dizajniranim mostom. Ima tri kata, svaki po jedanaest soba, dnevni boravak i zajednički prostor za druženje i učenje. Bogata knjižnica u prizemlju otvorena je 2007.

Boravak svih učenika pod istim krovom Kolegij čini koledžom u pravom smislu riječi.

